

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

A collage of various issues of 'Illustrerad Tidning' for women and home. Each issue shown includes the magazine's logo, the date (e.g., 'Fredagen den 10 november 1905'), the editor's name (Frithiof Hellberg), and a featured article with a portrait of the author. The articles include 'Wendela Hebbe', 'Hedvig Charlotta Winterheim', 'Mathilda Leijonhufvud', 'Constance Ulner', 'Emilia Lindqvist', and 'Karl Nordström och Chiristina Nordström'. The bottom of the collage features the magazine's title 'IDUN' and the issue number 'Nr 1 - 1000'.

Iduns tusende nummer.

DÅ IDUN i dag träder under sina läsares ögon, har hon, om icke just dragit högtidskläder på, dock skrudat sig i en något rikare mantel än den sedvanliga vecko-klädnaden. Ty i dag besöker hon för 1,000:de gången sina vänner i de svenska hemmen, och att hon räknar denna händelse som en kär märkesdag i sin snart 20-åriga tillvaro, är ju helt naturligt.

Det är en trofast och förstående publiks stöd, som Idun främst har att tacka för sin tills dato vunna utveckling, ty utan sympatiens värme blir allt arbete, äfven det ärligaste, det trägnaste, förgäfvets. Men att denna sympati alltifrån tidningens första blygsamma framträdande och tills nu hållit jämna steg med redaktionens växande sträfvanden till mera allsidighet i tidningens program, större innehållsrikedom på såväl det textliga som det illustrativa området, bevisar å andra sidan, att redaktionen och den stora, talangfulla medarbetarestab, hvilken Idun haft och har lyckan att se fylkad omkring sig, kunnat tillfyllerstörande motsvara de kraf, publiken har rätt att uppställa på en familjetidning af Iduns rang.

Och då vi nu för ett ögonblick dröja vid det tusende numrets märkessten, är det för att utsäga ett ur hjärtat gående tack till vår publik för all välvilja, allt lefvande intresse under de gångna åren — ett intresse, som någon gång och tagit kritikens form, hvilket ånyo bevisar sanningen af det gamla ordspråket, att den man älskar, den agar man — och först och sist för trofastheten i dess vänskap för sin tidning. Ett lika varmt tack bringa vi äfven vår medarbetarestab, hvars pennor tillfört Idun så många befruktande flöden från kulturlifvets stora strömdrag.

Vår första sida har i dag, som våra läsare finna, erhållit ett från det brukliga åtskilligt afvikande utseende. Man skulle kunna kalla den en retrospektiv framställning af Idun, ty den ger Idunsprägeln från begynnelsenumret 1887 och tills nu, ytterlinjerna af tidningens fysionomi vid olika skeden. Beträffande Iduns framtida program torde det vara nog för våra läsare att veta, att vår oafslåtlige sträfvan, hädanefter som hittills, skall ha sin riktlinje mot ideella, kulturfrämjande mål. Ett nytt utslag af detta vårt syfte är den omfattande pristäffling, hvilken utlyses i dagens nummer och hvarmed vi i viss mån velat manifesteras det nya stadium i Iduns tideräkning, som nu begynner.

EN DUKTIG KVINNA.

INOM NORRBOTTENS LÄN har under de senare åren, med landshöfdingarna i spetsen, bedrivits ett synnerligen energiskt arbete för att söka upphjälpa länets efterblifna jordbruk och boskapsskötsel samt därmed i samband stående näringar. Ibland "märkesmännen" på detta verksamhetsfält befinner sig äfven en kvinna, fröken *Anna Gustafsson*, hvilken genom hela sin verksamhet tydligt ådagalagt, att kvinnan icke heller i fråga om arbetet för jordbruket och dess höjande behöfver stå mannen efter, blott hon genom en lämplig utbildning fått de nödiga förutsättningarna för framgång i sitt arbete.

I en korrespondens till en Göteborgstidning berättades för några år sedan, att en norrbottensbonde skulle ha sagt: "Nog är det tråkigt, då man måste byta om landshöfding, men huru det skulle gå, om vi förlorade vår präktiga länsmejserska, det kan jag ej förstå." Låt nu vara, att i detta yttrande ligger ett öfverskattande af fröken Gustafssons verksamhet; säkert är, att

FRÖKEN ANNA GUSTAFSSON. LÄNSMEJERSKA I NORRBOTTENS LÄN. H. TEGTSTRÖM & C.O FOTO.

hon för det norrbottniska jordbrukets utveckling inlagt större förtjänster, än som hennes blygsamma titel af länsmejserska låter ana. Detta beror icke så mycket därpå, att omfattningen af hennes verksamhet närmare sammanfaller med en mejerikonstulents än med en länsmejserskas uppgift, utan snarare på de rent personliga egenskaper, som i detta arbete kommit till uttryck.

Då hon 1892 började sin verksamhet inom Norrbotten, mottogs hon med stort misstroende från befolkningens sida; och hade det varit en kvinna med mindre energi och viljestyrka, så hade hon nog icke kommit att beresa detta vidsträckta län mer än en enda vinter. På en del ställen kom vid hennes första besök ingen enda till de af henne utlysta mötena; och på de ställen, där hon hade glädjen att möta folk, där fick hon i regel också samtidigt möta fördomar och motstånd. Men sedan bönderna en gång fått närmare lära känna sin länsmejserska, gaf misstron snart vika för förtroende och samförstånd.

Före fröken Gustafssons ankomst till Norrbotten hade statens d. v. instruktör i mejerihandtering under flere somrar berest Norrbotten. Några nya mejerier hade det emellertid varit svårt att få till stånd. Sedan fröken G. börjat sin verksamhet, uppstod däremot inom jämförelsevis kort tid ett flertal andelsmejerier inom länet. Visserligen får man vid bedömandet af den stora framgång, som fröken G. haft i fråga om bildandet af nya andelsmejerier inom Norrbotten, icke förbise det betydelsefulla förarbete, som utförts af hennes manliga föregångare på samma arbetsfält; säkert är emellertid, att hon med stor framgång införde en alldeles ny metod uti detta arbete.

De män, som hittills hade verkat för mjölkhushållningens höjande inom länet, hade velat bygga på det bestående grund och därför i främsta rummet vänt sig till allmogens kvinnor och sökt intressera dem för införande af bättre smörberedningsmetoder och andra förbättringar i mjölkhushållningen. Fröken Gustafsson däremot kände, såsom varande själf kvinna, bättre sitt kön och dess förhållanden och insåg, att skulle det införas några mera genomgripande förändringar i bondens hushållning, så måste man i främsta rummet komma till tals med "gubbarne". Om hon icke direkt förbjöd "gummorna" att komma till de af henne utlysta mejerimötena, så blefvo de åtminstone icke inbjudna. Endast männen kallades till sammanträdena. Huru oartigt ett sådant omdöme än kan förefalla, särskildt då det

uttalas i "damernas egen tidning", så synes förklaringen till hennes föregångares misslyckande och till hennes framgång verkligen vara att söka däri, att de förre vände sig till kvinnorna, men hon till männen.

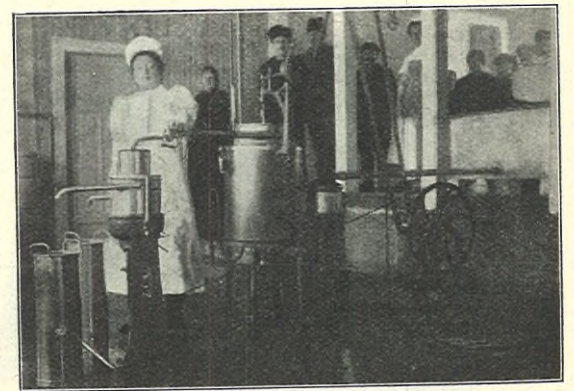
Hon klargjorde för husbönderna, att deras hustrur på grund af en olämpligt ordnad mjölkhushållning lämnade huset allt för liten behållning ifrån ladugården, att smöret och kaffe-grädden stodo dem till betydligt högre pris än herremännen i staden behöfde betala för samma varor, och att ett andelsmejeri däremot skulle komma att lämna en betydlig kontant summa för hvarje månad, i st. f. att det nu kanske ingenting blef öfver, sedan hustrun för smörpengarne inköpt husets behof af kaffe och socker.

Och då bondhustrurna sedan började motarbeta mejeriet, därför att de inte såsom förut fingo in några kontanter för smör och mjölk, hvarmed de kunde köpa in husets behof af kaffe, socker o. d. utan att behöfva bedja sina män om hvarje öre, så ställde fröken Gustafsson åter allt till rätta genom att öfverbevisa gubbarne om, att de med införande af den nya ordningen i mjölkhushållningen också måste införa annan ordning i fråga om hushållsutgifterna.

Resultat af fröken Gustafssons arbete för mejeri andteringens utveckling inom Norrbottens län föreligger nu uti 29 under hennes ledning anlagda mejerier inom det vidsträckta länets alla delar.

Vid dessa mejeriers anläggning har fröken Gustafsson icke endast varit den, som i de flesta fall först intresserat delägarne för företaget och suttit såsom ordförande vid mejeriföreningarnas konstituerande, utan anskaffandet af behöfligt förlagskapital genom ett gemensamt lån. Uppgörandet af plan och ritningar till mejeriet, beställandet af nödigt maskineri, öfvervakandet af byggnadernas ändamålsenliga uppförande, maskineriets ordentliga uppsättande, anskaffande af mejserska, beredandet af afsättning för det nya mejeriets tillverkning m. m. d. — för allt detta har fröken Gustafsson i regel fått sörja, biträdd af en mejeriföreståndare, som öftast varit en för hithörande frågor alldeles främmande hemmansägare, som förut kanske aldrig i sitt lif sett en separator, än mindre ett modernt mejeri med dess invecklade maskineri och anordningar.

Att fröken Gustafsson i detta värf lyckats så bra som hon gjort, beror naturligtvis på flere gynnsamma omständigheter. Först och främst har hon varit i tillfälle att i grund och botten praktiskt lära känna den näring, som hon har att arbeta för, och det yrke, som har denna näring till sitt föremål. Född i Kollandsö i Västergötland den 3 juni 1860, kom fröken Gustafsson att redan tidigt ägna sig åt mejerihandteringen. Under sin ungdom arbetade hon såsom mejserska i flere af mellersta Sveriges bäst skötta mejerier; och under tiden 1887—1892 tjänstgjorde hon såsom instruktionsmejserska vid statens mejeriskola å Robertsfors i Vesterbottens län.

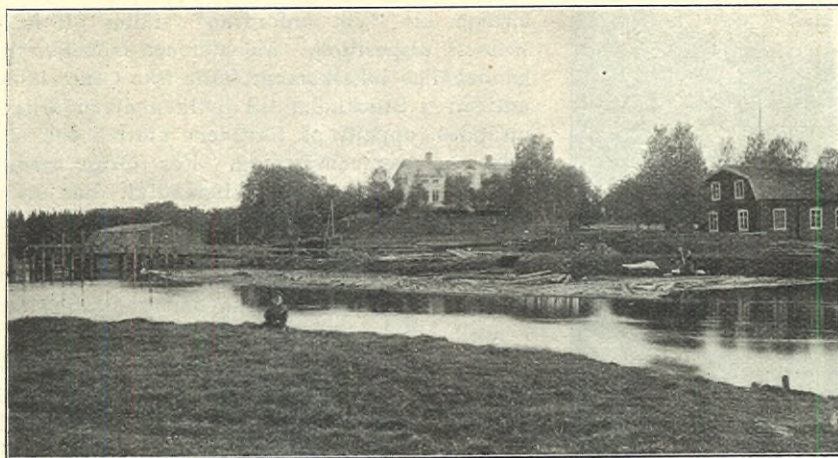

ETT AF FRÖKEN GUSTAFSSON ANLAGDT ANDELSMEJERI I GLOMMERSTRÅSK, NORRBOTTENS LAPPMARK.

A.-B. Stockholms Köpmannabank,
Arsenalsgatan 3 B.

Depositionsränta
4 1/2 0/0.

Ränta utbetalas halfårsvis och kan, om deponenten så önskar, utan bevisets företeende, insättas å räkning i banken eller remitteras i postremissväxel.

BJÖRKFORS MEJERISKOLA.

Vidare har hon vid öfvervakandet af de norrbottniska mejeriernas drift och verksamhet haft ett godt stöd i det förhållandet, att hon själf utbildad flertalet af de vid länets mejerier anställda mejerskorna. Under hela den tid statens mejeriskola inom Norrbottens län varit i verksamhet har fröken Gustafsson nämligen vid sidan af sin öfriga verksamhet tjänstgjort såsom föreståndare för denna läroanstalt. Mejeriskolan, som var förlagd till en af länets största landegendomar, det natursköna Björkfors i N. Kalix socken, var i verksamhet från november 1894 till oktober 1902, då skolan upphörde på grund af den nya organisationen för den praktiska mejerierundervisningen, som då infördes med inrättandet af statens mejeristationer. Den teoretiska undervisningen i mejerihandtering m. m. vid den till Norrbotten förlagda andra åretsmejeristation meddelas emellertid fortfarande af fröken Gustafsson.

Såsom föreståndare för statens mejeriskola utförde fröken Gustafsson en betydelsefull fostrareverksamhet icke endast i mejerifacket, utan äfven på andra områden. Hon var för sina elever något annat och mera än den fordrande föreståndarinnan för skolan. På den tid de ej sysselsattes med det praktiska och teoretiska mejeriarbetet, ägnade hon dem sin uppmärksamhet och sitt intresse på annat sätt. De fingo på lediga stunder lära sig litet konstväfnad och annan handslöjd af den äfven i dessa konstgrenar välförfarna föreståndarinnan, hvarjämte de i tur och ordning fingo deltaga i hushållsgörömlena. Skolan kom därigenom att samtidigt verka såsom en hushållsskola. Fröken Gustafsson tog sig med ett ord sagdt på allt sätt an sina mejerielever och deras utbildning. Också är det med en rörande tillgifvenhet flertalet af de från Björkfors mejeriskola utexaminerade mejerieleverna omfatta sin förra lärarinna och nuvarande inspektris.

Det är med en viss "bäfvande glädje" de emotse hennes inspektionsbesök. Det kan hända, att det vankas bannor och uppsträckning, om ej allt är i ordning, om osten är illa skött eller något annat fel visar sig; men alla veta och känna de, att de i fröken Gustafsson hafva en uppriktig vän, ett säkert stöd och en erfaren rådgifvare ej blott i frågor, som beröra mejeriet och dess skötsel, utan äfven i sina egna rent personliga förhållanden. För hela den stora mejerskekåren inom länet har fröken Gustafsson härigenom kommit att blifva något helt annat och mera än hvad en manlig mejerikonsulent någonsin skulle kunnat blifva.

Såsom förut är antydt, verkar fröken Gustafsson äfven genom föredrag och inlägg i diskussionerna vid gillesammankomster och landtmannakurser, som anordnas inom länet. Ofta kommer hon därvid med synpunkter, som de manliga agronomerna förbisett, gör invändningar från bondhustrurnas synpunkt eller bemöter sådana från samma håll.

Hennes förmåga att komma tillrätta med allmogen ärovanligt stor, tack vare hennes enkla och anspråkslösa, rättframma och gladlynta, af hjärtats godhet lika mycketsomafkaraktärens bestämdhet präglade sätt att umgås med folk. Många exempel skulle kunna anföras på hennes stora förmåga att vinna allmogens förtroende. Vid ett möte för bildande af ett andelsmejeri i en

större by ville det icke gå riktigt bra att få bondgubbarne att oförbehållsamt yttra sin mening: landshöfdingen, som var närvarande, ingaf tydligen allt för stor respekt. Men då bad fröken Gustafsson landshöfdingen att aflägsna sig från mötet för en stund: och då han kom tillbaka, var andelsmejeriföreningen bildad.

Till det anseende och den respekt, som fröken Gustafsson åtnjuter ute på landsbygden, torde i icke ringa grad hafva bidragit hennes ståtliga yttre och det kraftiga och bestämda sätt, med hvilket hon uppträdt vid åtskilliga tillfällen. Mycket nöje bereddades norrbottningarne på sin tid af en historia om, huru deras duktiga länsmejerska vid ett inspektionsbesök i ett andelsmejeri kom att litet för hastigt lyfta ut ur mejeriet en storbonde, som midt i natten kom åkande och fordrade, att mejerskan skulle stiga upp, så att han kunde få sig en dryck mjölk "i sitt eget mejeri".

"De ä inte bra, då kvinna kom' till makta," tyckte han, då han kraflade sig upp ifrån den ofrivilliga kullerbyttan.

På ett mycket betecknande, om också något omodernt sätt gaf en annan gubbe vid ett annat tillfälle uttryck för den beundran, som länsmejerskan väckt ibland befolkningen, då han sade: "Fröken Gustafsson är sannerligen en af de duktigaste karlar, vi ha här i Norrbotten." — Ty en ovanligt duktig kvinna är fröken Gustafsson, och det i detta ords bästa bemärkelse, och ett duktigt arbete har hon utfört på sitt verksamhetsområde. Därom äro alla eniga.

Och den, som på närmare håll varit i tillfälle att se detta arbete, kan ej annat än önska, att Norrbotten och dess jordbruk ännu länge må förunnas njuta fördelen af hennes intresserade, kunniga och framgångsrika arbete för höjandet af mejerihandteringen inom dessa vårt lands nordligaste bygder. PAUL HELLSTRÖM.

EN MJÖLKKAMMARE I TORNEDALEN.

Broderade Klädningar.

Vi sälja äkta Schweizer-broderi, största nyhet till vår- och sommartoiletter, i hvit battist, halffärdiga från kr. 23.50 till kr. 43.50, hela klädningen tull- och porto-fritt till bostaden.

Rekvirera profver och modeplanscher.

Schweizer & Co., Luzern F 7 (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

DÄR SJUNGER EN FJÄRRAN STÄMMA.

ENSAM HON STÅR vid fönstret tyst, när syskonkretsen stimmar, spenslig och smal, med vårspäd byst i långa väntans timmar.

Och blicken så sällsamt glimmar.

Öfver kinden i växlande lek drager rodnande skyars smek.

Flicka, än skär, än liljeblek,

hvar äro tankarne hemma?

Det är som lyddes du längtansvek till en fjärran sjungande stämma.

Själf hon vet ej, hvart tanken bär, vet ej, hvart drömmarna fara; har nog frågat sig själf, hvad det är, men aldrig mäktat förklara. Hjärtat än sjunger en jublande låt och än snyftar till i darrande gråt... Flickebarn, din kind är vät, fast läpparne le och mysa! Hvart för den dig hän, dina tankars stråt, att så dina ögon lysa?

Barn, det är livets starkaste gud, som kommer på susande vingar. Det är den mäktiges häroldsbud, som sällsamt inom dig klingar likt vårbud en lärka bringar. Som doften en vårnatt han in sig stal i jungfrusjälens sofvande sal. Flickebarn, här fanns ej val: den starke kan ingen förtrycka. Han bringar oss livets djupaste kval, men ock dess omätliga lycka.

Dock, när jag ser dig så ensam stå, du späda, bleka och unga, med Gretchenflätor och ögon blå af sökande längtan tunga, med jungfrulinjer och vårspäd byst och läppar, som ännu en man ej kysst, då må jag väl önska ur hjärtat tyst: När kärleken kommer med storm och brus, flickebarn af dröm och ljus, må den starke vid spända strängar röra så mildt, som i bisvärmsrus och fjärilsfladder ett västansus går fram öfver blommande ängar!

STEN GRANLUND.

Zeniths Gräddmargarin

ersätter det bästa natursmör för smörgåsbordet äfvensom för bak och stekning.

EN ARBETSDAG PÅ "RÖDA KORSET". GRUPP III AF RÖDA KORSETS DAMKOMMITTÉ.

FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

DEN STÅENDE RADEN FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER: FRU STENBECK, FRÖKEN BAGGE, FRU KULL, FRU UPMARK, FRU MUNTHE, FRU ODELBORG, FRU ULRICH, FRU WINDAHL, FRU BIBAU, FRU SILFVERSTOLPE, FRU DYRSSEN, FRÖKEN FRÖMAN, FRUHERRINNAN LOVISIN. DEN SITTADE RADEN FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER: FRU BJÖRKLUND, FRU LUNDBERG, FRU ROSSANDER, FRU BÄCKSTRÖM, FRU GRANLUND, FRU WAHLIN, FRU BJÖRNSTRÖM, FRU BJÖRNSTJERNA.

I RÖDA KORSETS TECKEN.

"VILL DU BLIFVA medlem af Röda Korsets Damkommitté?" — "Gärna, men hvad fordras i så fall af mig?" — "Jo, att betala 2 kr. i årsavgift, två dagar på våren och två på hösten deltaga i sömnadsarbetet inom en af Damkommitténs arbetsgrupper, samt att, om du sedan har lust och Röda Korset har penningar därtill, deltaga i en "förbandsvecka", som hvarje år brukar anordnas fram i april månad. Har du ej tid hertill, så blif passiv ledamot och betala dina två kr. om året."

Så utsträckes kretsen allt vidare, antalet af intresserade, flitiga kvinnor blir allt större, väfbuntar klippas, lakan, skjortor, handdukar m. m. sömmas och samlas, pryddligt märkta med det helgande röda korsmärket, för att förvaras i skåp och lårar i det luftiga, ljusa rum i Röda Korsets hem, som Damkommittén till detta ändamål fått åt sig inredt och upplåtet. Förvaras tills när? Den frågan griper med bäfvan (om ock utan fruktan) hvarje fosterlandsvän, hvarje moder och maka.

Röda Korsets Världsförening, dess ädla ändamål och verksamhet äro ju kända af alla. Sverige-Norge deltog i den första internationella konferensen i Genève den 24 oktober 1863, den 8 augusti 1864 församlades åter en internationell konferens, vid hvilken den s. k. Genèvekonventionen antogs; 16 länder representerades här officiellt, bland dem Sverige-Norge.

Samtidigt härmed bildades i Sverige "Föreningen för frivillig vård af sårade och sjuka i fält" och några år senare af friherrinnan Sofie Adlersparre och fru Rosalie Olivecrona en under denna sorterande fruntimmersförening. År 1886 ändrade båda dessa, i likhet med andra länders motsvarande föreningar, sina namn till Svenska föreningen Röda Korset och Röda Korsets Damkommitté.

Fyra gånger, nämligen 1870—71 till tyskfranska kriget, 1876 till rysk-turkiska, 1886 till bulgarisk-serbiska och 1897 till grekisk-

turkiska kriget, ha från Sverige afsändts såväl penningar som hela Damkommitténs i Stockholm för tillfället befintliga förråd af förband och sjukvårdspersedlar. Materialet bestod på 70-talet af gammalt linne såväl till de yttre förbanden som till de inre, hvartill "charpi", upprepadt linne, då användes. Mången gammal dyrbar duk sönderklippes och upprepades till detta ändamål, och såväl kungliga familjens medlemmar som enskilda skänkte gammalt linne till Damkommittén, hvars medlemsantal under det första året uppgick till endast ett 10-tal damer — f. n. uppgår Damkommitténs ledamöter i Stockholm till omkr. 300.

På initiativ af Damkommittén upprättades år 1891 Röda Korsets sjuksköterskehem, till en början i helt liten skala och i en hyrd lokal samt afsedt till bostad för de sköterskor, som på andra sjukhus utbildade sig till Röda Korsets tjänst. Hemmet utvidgades emellertid allt mer och mer, och år 1901 inköptes, sedan medel hertill insamlats, dels genom en större basar, dels genom listor, huset n:r 66 Kammakaregatan. Häre inreddes såväl Röda Korsets sjuksköterskehem som dess sjukafdelning, å vinden ett förträffligt förrådsrum för Damkommitténs depå af färdiga förband och sjukvårdspersedlar samt å nedre botten tre rum afsedda till samlingsrum för sköterskorna, till Styrelsens sammanträden och till lokal för Damkommitténs arbetsdagar.

År 1902 inträder en vändpunkt i Damkommitténs tillvaro. På ett talrikt besökt möte i Läkaresällskapets hus den 19 mars beslöts dels utvidgandet af föreningens verksamhet i Stockholm genom ökad medlemsantal och flere arbetsdagar, dels utsändandet till landsorten af utrop för bildande af lokalkommittéer öfver hela landet, med uppgift att hvar inom sin ort tillverka förbands- och sjukvårdartiklar, afsedda att användas särskildt i den händelse krigstider skulle inträda hos oss. På 50 olika platser inom Sverige arbetas nu med nit och intresse, och större eller mindre förråd finnas

färdiga att "vid anfordran" ställas till Röda Korsets disposition. Mönster och modeller tillhandahållas lokalkommittéerna från Centralkommittéen i Stockholm till hvilken äfven årligen insändes uppgift på förrådens storlek och styrelsernas sammansättning. För öfrigt arbetar hvarje lokalkommitté själfständigt, har utom röda korset sitt eget märke, sin egen styrelse och egna årsavgifter.

Damkommittén i Stockholm möttes till arbete första gången efter denna omorganisation den 7 april 1902 i direktör Werners lokal Handverkaregatan n:r 4, likaså hösten (11 nov.) 1902. Åren 1903 och 1904 disponerade Damkommittén för sina arbetsdagar Järnkontorets rymliga salar vid Kungsträdgården, men inflyttade den 2 februari 1905 med sitt arbete i Röda Korsets sjuksköterskehem, Kammakaregatan 66, n. b.

Den bild Idun i dag gifver framställer grupp III af Röda Korsets Damkommitté. Nio grupper med omkring 30 inom hvarje grupp mötas, såsom förut nämndes, 4 dagar om året under oktober-november och februari-mars. Hvarje torsdag och fredag under dessa månader samlas flitiga och glada, yngre och äldre damer kl. 11—3 till gemensamt arbete. Gruppchefeständarna ordna en enkel kaffefrukost, hvilken mot en afgift af 50 öre tillhandahålles de arbetande — men man har brådtom att hinna få färdigt så mycket som möjligt, och snart surra åter symaskinerna, plagg efter plagg hopläggas färdiga för att överlämnas till förrådsförvaltarena fru Sigrid Lovisin och fröken Agnes Fröman, hvilka med aldrig sviktande hängifvenhet och intresse ägna sig åt R. K:s tjänst.

Tillklippingen af det som förfärdigas på arbetsdagarna verkställas förut af gruppens föreståndarinnor och en särskild "arbetskommitté".

Damkommittén i Stockholm arbetar i år på sitt andra hundratal sängutredningar och sjukvårdspersedlar. Medel till inköp af material, numera oblekt domestik, bomull, gas m. m., har erhållits dels från Röda Korsets verkstäl-lande utskott, dels från enskilda personer samt genom inkomsten af en konsert våren 1904.

Under de allvarstunga Karlstadsdagarna sistlidna september utgick från Centralkommittén ett cirkulär till de 50 lokalkommittéerna i landsorten med förfrågan om hvad som funnes tillgängligt i förråden i händelse af mobilisering. Inom tre dagar hade de flesta svaren inkommit: 578 fullständiga sängutredningar, 700 uppsatser sjukvårdspersedlar och 28,000 förbandspaket funnos då i Stockholm och landsorten

Ett försvinnande litet antal i förhållande till hvad som behöfves! Må vi därför söka att allt mer väcka intresset för detta fosterländska och människovänliga sträfvande, må vi ej sorglöst tänka "i morgon är tids nog"! Sommarens erfarenhet bör ha lärt oss, att när man minst anar det och därifrån man minst väntar faran, kommer den. När kriget står för dörren, då är det för sent, om också då aldrig så mycket penningar och aldrig så många arbeterskor stå till buds. När t. ex. järnsängsarbetaren kallats

*Undertecknad som jägare
af Linnéus församling,
avser dessamma möte
alla anse på en god
bilag och drugg tått och
handbait*

*Lagerberg Lethelius
utg. af Linnéus församling och
Björnsjöns församling*

Lagermans flytande putspomada BON AMI.

till sitt regemente, blir det för sent att beställa sängar, för att taga endast ett exempel. Därför gäller det att nu, då hjärtan äro varma och händer redo, bereda dem möjlighet att utan brådska och ängslan inom detta område söka göra vårt land skickadt att möta framtiden, och känslan af att vi härutinnan fyllt den plikt, Sverige har rätt att fordra af oss, skall låta oss med frimodighet se framåt mot dagar, som stunda.

Till Riksdagen har af regeringen afgifvits proposition om ett anslag till Röda Korset af 10,000 kr. för år 1907. Häraf skulle en del afses för inköp af arbetsmaterial för Röda Korsets Damkommitté i Stockholm.

För Damkommittén är beviljandet af detta anslag, om också ej en lifsfråga, så dock en fråga af allra största vikt.

För ett mera planmässigt samarbete mellan såväl de officiella statsmyndigheterna som mellan den militära sjukvården och de frivilliga sjukvårdsföreningarna är en omorganisation af Röda Korset planlagd och utarbetad. När denna omorganisation blir genomförd, kommer Damkommitténs namn att ändras till "Röda Korsets Kvinnoförening".

FRU LOTTEN EDHOLM.
FÖDD VON HEIJNE.

AMIRALINNAN
LIZINKA DYRSSEN.

Vi meddela i dag äfven bilden af Damkommitténs nyligen afgångna ordförande, fru Lotten Edholm, som under 40 år, såsom stiftarinna, sekreterare och sedan 1890 såsom ordförande med varmaste kärlek och ungdomlig hänförelse ägnat sig åt arbetet inom Röda Korsets alla områden. Hon kvarstår fortfarande såsom styrelseledamot såväl inom Damkommittén som i sjuksköterskehemmet. Vid hennes sida ha vi äfven nöjet bringa ett porträtt af amiralinnan Lizinka Dyrssen, den sedan 1906 nya ordföranden.

Till slut må nämnas, att under hösten 1905 bildades inom flickskolorna i Stockholm en "Ungdomsafdelning" af R. K., som äfven den med små medel, men med brinnande ifver längtar att få arbeta för sitt land. I sömnaden våren 1905 deltog tvänne gånger medlemmar af Kristliga föreningen för unga kvinnor. Blevde vi så alla rätt genomträngda af den fosterlandskärlekens och barmhärtighetens ädla idé, som Röda Korsets tecken symboliserar, skulle tusen och åter tusen samlas och eldas att med glädje söka utföra det arbete, hvartill Röda Korsets Damkommitté uppfordrar oss. Vi skulle lära att älska Röda Korsets tecken och i sanning känna att "i det tecknet skall du segra".

EVA UPMARK.

SKÅDEPELERSKANS SON. SKISS AF MARIA RIECK-MÜLLER.

EN GRUPP damer och herrar stod lifligt samtalande kvar på stationens perrong, sedan tåget redan var utom synhåll och alla andra, som varit nere för att säga vänner och bekanta ett farväl, spridt sig och försvunnit genom de olika utgångsdörrarna. Af det rätt högt förda samtalet kunde man sluta sig till, att dessa hörde till teatervärlden eller åtmin-

stone stodo den mycket nära. Och närmast gällde tankeutbytet den berömda skådespelerskan, som de nu alla varit och tillvinkat sitt afsked vid hennes resa till utlandet, där hon, åtföljd af sin man och en impressario, skulle göra en några månaders turné. Man skulle ej på någon tid få njuta af hennes spirituella spel här hemma, och hennes kamrater inom genren hade en medtäflarinna mindre.

Hon hade i allas tycke haft en nästan utmanande glimt i de stora grå ögonen, när hon med sitt älskvärdaste leende sträckte ut den lilla handskbeklädda handen genom kupéfönstret till en hälsning öfver lag. Eller var det kanske segervisshet?...

Resonemanget om hennes repertoar, toaletter och koffertar öfvergick så småningom till ämnen af ännu mer privat natur, och när man äntligen började röra på sig mot den bortersta utgången, var man i full fart med teaterns chronique scandaleuse. Särskildt den lilla rödhåriga ingénuen, Lalla Ross, spårade hvarken mimik eller röstmedel, när det nu gällde att lämna extra blommor åt den bortdragande divan.

Plötsligen afstannade både samtal och skritt som på ett öfverenskommet tecken. Den rödhårigas högljudt påbörjade "och dråpligast af Sallys..." afklipptes med ett "tyst! sonen!" af hennes närmaste granne. Och hastigt öfvergående till mer allmänna ämnen gick sällskapet under något ökad takt upp mot utgångsdörren, där de försvunno och blandades med en ny människoström, som skulle ut till nästa tåg.

Den ofrivilliga orsaken till det lifliga kottoriets mer återhållsamma uttryckssätt var en yngling, som allt sedan tågets afgang stått orörlig kvar längst ute på perrongen — ett stycke från de andra.

Sedan han, i samma ögonblick afgangssignalen skar igenom människosorlet, hoppade ned från vagnens platform, hade han stått på samma plats; så länge tåget var synligt viftande med näsduken och sedan envist stirrande bort efter bangårdens växelspår, som om han tänkt att det möjligen skulle komma ångande tillbaka på något af dem.

Det var skådespelerskan Sally Dubois' son före äktenskapet, Gert Falk.

Han tycktes knappt ha lagt märke till moderns alla afskedstagande vänner, hvilkas hälsningar han besvarat på ett frånvarande, litet tafatt sätt. Deras prat tycktes helt och hållet ha gått honom förbi. Och först nu, när ett nytt afgående tåg intog det förras plats på spåret framför honom, vaknade han upp och lämnade långsamt den ånyo af människor fyllda perrongen! Sedan han armbågat sig fram genom trängseln, stod han en stund obeslutsam på stationstrappan.

Det bleka, något kantiga gossansiktet hade midt i sitt mogna uttryck — just i detta ögonblick — ett sådant drag af barnslig ängslan och olust, att det lika gärna kunde ha tillhört en femtonåring som den adertonåriga ungdom Gert Falk i själfva verket var eller den "gamle man", som han stundom kände sig vara.

Äntligen tog han sitt beslut och ropade an en droska.

— Sturegatan 110! — Han ville fara hem... När droskan stannade och kusken fått betaldt, dröjde han ett par minuter kvar på trottoaren. Med händerna i rockfickorna stod han orörlig, medan blicken likgiltigt följde lykträdernas perspektiv.

Borta vid en gatukorsning lyste det till likt en kornblixt från spårvagnens elektriska gnistor, där den just for förbi...

Han kände en plötslig motvilja för att gå upp i våningen och ångrade, att han åkt hem.

— Om han skulle försöka hinna nästa spårvagn och söka upp några kamrater? — Men, se'n han gått några steg bort efter trottoaren,

A.-B. SIDENHUSET, STOCKHOLM,

Allm. Tel. 93 65. Rikstel. 48 23.

säljer

Klädnings-, Blus- och Foder-Siden

billigare än någon utländsk firma.

Begär profver och jämför!

Profver franko.

hejdade han sig åter, vände hastigt om och ringde på portvaktsklockan.

Hur skulle han också i sin nuvarande sinnesstämning kunna ha nöje af att gå ut? De närgångna frågorna om moderns resa, rollerna m. m. — skämtet när man kom in på teaterförhållandena, och de allt för välvilliga förfrågningarna om hans egna planer skulle denna afton vara mer, än hans öfverretade nerver tålde vid. — Hellre då ensamheten där uppe...

Han gick långsamt uppför de mattklädda trapporna, med handen följande de blanka mahognyledstängernas svängning — såsom man omedvetet gör, när man är trött.

Vid tamburdörren sträckte han först ut handen mot ringledningens knapp — men ändrade sig och öppnade i stället så tyst han kunde med sin egen nyckel.

Där inne i tamburen hade man glömt släcka det elektriska ljuset, och Gert Falk kände det, som om han kommit till ett främmande ställe, när hans blick mötte alla dessa tomma hängare, där annars moderns kappor, jaquetter och andra olika ytterplagg brukade hänga.

Men en svag doft af heliotrop dröjde ännu kvar — kvalmigt tyngande i den upphettade kamindofte...

Sedan han med nervös brådska hängt upp sin rock och hatt, släckte han och gick in i våningen.

Som barn brukade han alltid springa genom ett rum, som var mörkt. Han var inte alls rädd, försäkrade han, men det plågade honom.

Äfven nu gick han så hastigt han kunde genom de stora rummen, hvilkas skjutdörrar voro öppna, och där de mjuka mattorna förtogo hvarje ljud af fotsteg. Skuggorna omkring möbler och ytterväggarnas vrår lågo svarta, medan skenet från gatans lyktor och det motsatta husets upplysta fönster här och där åstadkommo ljusfläckar och strimor på tapeter, tak och golf — ett matt konturlöst ljus med små gnistrande reflexer, där det föll på något glänsande föremål.

Öfver detta kaotiska skymningsspel framträdde de stora ljuskronorna med sina prismor och förgyllningar som svagt glimmande ljushårdar, hvilka tycktes sväfva fritt där uppe under taket utan samhörighet med någonting annat...

Först när Gert uppnådde det innersta rummet i våningen, stannade han och drog djupt efter andan. Sedan han väl låst till dörren, vred han upp det elektriska ljuset.

Detta var fru Dubois' boudoir och arbetsrum samtidigt. Medelstort, med möbler och draperier af mattgrönt siden. För resten anordnad med en raffinerad smak.

I första ögonblicket nästan bländad af den hastiga öfvergången till fullt ljus, måste Gert le, när han nu i den stora hörntrymån fick se det uppjagade, gossaktigt ängsliga uttrycket i sitt ansikte.

Sannerligen hade han ej för ett ögonblick känt ett visst obehag där ute i mörkret. Och med en känsla, som dref upp blodet till pannan, for

På ett väldukadt bord är CEREPOS BORDSALT oumbärligt.

det blixtnabbt genom hans minne, hurustyffadern under de första åren kallat honom — morsgris.

Men den irriterande förnimmelsen försvann, i och med detsamma han begynte se sig omkring här inne, där allt var i samma skick, som det för en kort stund se'n blifvit lämnadt.

De små broderade, persiska tofflorna — litet för använda att tagas med — nedanför chäslongen. Peignoirer och fichuer i hög öfver en stolkmarm. Sidenskor, band och spetsbitar på och under borden... På toaletten en samling halftomma burkar och flaskor och på mattan nedanför fläckar af i brådskan utspilldt puder och smink... En brokig oreða af en massa saker — såsom det ofta kan te sig efter en större packning, där andra finnas, som skola bringa det i ordning.

Men allt detta tillika med den utpräglade heliotropdoften — här med en tillsats från toalettburkarnes innehåll — verkade lugnande på Gert. Det var som om något af modern ännu fanns kvar härinne. Och han kunde ju ej förneka det — allra innerst i honom gjorde denna hennes resa honom smärta. Hvarför? Det visste han knappast. Om det var för att hon nu under månader åter helt och hållet skulle vara skådespelerska — eller kanske endast en missundsam svartsjuka för att styffadern följde med...

Han hade kastat sig ned på chäslongen och förde handen smeksamt dröjande öfver en liten svandunsbrämrad sidenkrage, som låg där. Åter och åter öfver det fjuntigt lena, alldeles som när han ibland brukade smeka hennes kind, när hon själf låg och hvilade, och han fick sitta bredvid. Det hände för resten ej så ofta numera, se'n han blifvit stor — och den andre funnit ut, att det var löjligt.

När han nu begynte — som så många gånger förr — tänka på deras förhållande här, på modern och denne man, som ej var hans far — kände han en vredesvåg, som han ej kunde tvinga ned, drifva blodet i hett lopp genom ådrorna.

Hade ej de två — han och mor — haft det så godt tillsammans förut, att det ej kunde bli bättre? Hon var lika stor konstnärinna då som nu och lika uppuren.

Hade hans egen, brännande längtan efter den man, som han aldrig fick fråga efter eller skulle få lära känna, i någon mån blifvit stillad? Den hade endast blifvit ännu starkare!...

Och så hade *denne* med all sin svartsjuka kärlek på något outgrundligt sätt ställt sig emellan honom och mor.

Det trängde sig tårar af harm och sorg mellan de slutna ögonlocken, när han tänkte på allt detta... Men under de sista årens grubbel öfver detsamma hade han dock på ett sätt lärt känna henne djupare, tyckte han. Hennes kvinnonatur hade han begynt förstå; och det hade äfven gjort honom mer öfverseende... Huru hade han ej rasat och gråtit af förtviflan, när han först begrep, att denne elegante, inställsamme man, med den myndiga rösten, skulle gifta sig med mor — hans mor. Men då var han själf endast tolf år...

Nu tyckte han ibland, att han redan var gammal, att han kände människorna och deras svagheter, och han var alldeles säker på, att hon haft något utom känslorna, som dref henne till detta. Det var den där kvinnosvagheten, som kom henne att finna det gynnsamt för deras ställning, om hon skaffade sin son en titulär far... Ah, hvad detta likväl blifvit för en ringa skadeersättning för sonen... Men det hade dock fört honom till en större kunskap om mor. Mor som kvinna.

Han hade så ofta på senare tiden tänkt på henne från denna nya synpunkt. Och han tillbad henne äfven där. Han måste tänka på hennes mjuka, flickaktiga gestalt, på det stora

mörka håret, som han undrat så öfver som barn, att hon orkade bära det. På ögonen med deras ständigt skiftande uttryck, på händernas rörelser — på allt detta liffulla, betagande, som gjorde henne till det hon var. Att hon ej trodde sig om att kunna bära upp sig själf och honom — trots allt — var ju hennes enda fel. Bara det ej hade fört så mycket med sig — Men en sak skulle hon inte göra... nej, det skulle hon inte! Hon fick ej längre söka öfvertala honom att bli skådespelare. Att han skulle bli något stort — bah! brydde han sig om sådant? Nej, där såg hon inte klart. Och inte kunde han säga till sin mor, att detta lif, som han nu kände till grunden, fyllde honom med afsmak och ångest... Ja, där hade han det — ångest var det, han hade känt så länge han mindes, för allt detta.

När mor kommit hem sent från teatern, hade han känt den, medan han låg vaken och väntade, lyssnande till hvarje ljud ifrån gata och trappor. När hon studerade in och sedan uppträdde i dessa roller, som gjorde hennes lycka, men där hon blef en främmande för honom, då kände han den... Och se'n, när han ibland såg henne i sällskap, forcerad, olik sig själf, huru hade inte denna ångest prässat ihop honom, liksom när hon under långa tider af strängt arbete liksom försvann ur tillvaron med honom.

Nej, sannerligen, om han kunde förmå sig att skatta mer åt konstnärslifvet, huru än de föreställde och sökte öfvertala — både mor och hennes man. — Laga att det blir till något nu, medan vi äro borta — hade de sagt nyss där nere vid taget. Ja, det skulle han göra — men inte det, inte det...

Hvad han skulle bli, visste han inte riktigt än. Han låg på rygg med armarne under hufvudet och stirrade upp i ljuskronan. Men han kunde ej riktigt hålla fast tankarne på framtiden. De vände åter till modern — men nu på större afstånd, där han liksom glimtvis och i minnet såg henne vid olika tillfällen — för länge se'n.

Hvad hon kunde vara glad ibland — uppsluppet glad. Och spirituellt sedan! När hon hade fest hemma ibland, hade han ofta med en ilande känsla af stolthet sett, huru hon samlade en krets omkring sig af beundrande lyssnare. — Sally är gudomlig! — var ett utrop, som han väl kände till... Om det kunde ligga något mer däri än hvad orden sade? — Bah! —

Han vände sig litet otåligt på sidan och tog upp den lilla kragen, som glidit ner på mattan. Plötsligen stod för hans minne något, som händt en dag för många år se'n — långt innan modern blef gift.

Han satt inne hos henne, där hon låg på soffan, och strök henne öfver pannan. Det brukade han ibland få göra, när hon hade hufvudvärk. Då ringde det på tamburklockan, och man kom in med ett bref, som budet skulle ha svar på. Hon öppnade det och läste... När hon läst, sprang hon upp och blef dödsblek. Hastigt skref hon några ord till svar. Och när de åter blefvo ensamma, märkte han, att hon tog upp ett papper från golvet, hvilket han ej märkt förut... Nu stod det helt tydligt för hans minne, att det måtte ha varit en bankanvisning... Med ett kort skratt, som han tyckte kom från någon annan, kastade hon det i skrifbordslådan. Strax efteråt sade hon, att han fick gå, hon måste arbeta. Och hon kysste honom så underligt häftigt och kort...

Hvad hade allt detta betydtt?... Hade verkligen mor?... Bah!... han var väl ingen barnunge längre... Och allt detta prat, som låg i luften — som hans öra blott uppfångat stafvelsevis — visste han rätt väl innebörden af — numera. Folk tyckte minsann ej, att Sally

Dubois var något helgon, lika litet som Sally Falk hade varit det... Åh... mor, mor!...

Gert lade handen öfver ögonen och pannan, som kändes kallt fuktig, medan det brände där innanför. Han ville ej längre ligga och tänka på detta sätt, minnas allt gammalt, som hade det aflägsnas otillförlitlighet. Hon var dock helgonet för honom, som kände henne på ett annat sätt än alla andra. Hade någon mer än han sett henne gråta riktiga tårar eller sett, huru oskyldigt och ljust hon kunde le?... Åh, hvad han just nu längtade efter henne, att hon vore hos honom på samma sätt som förr ibland!...

Han kände sig trött af allt detta tänkande. — Men var det likväl ej en orätt mot honom att dölja hans fars namn? Det var honom likgiltigt, om det var namnet på en arbetare eller en furste... Men så länge det ej fanns till för honom, var det som om det med sin överklighet hade en olycksbringande makt att förlama, hindra honom från hvarje kraftansträngning. Ja, detta var det, som gjort honom till en viljelös drömmare, likgiltig för framtiden och val af yrke, på samma gång som det ökade hans afsmak för teatern och gaf honom den halsstarriga beslutsamhet, som för alltid skulle aflägsna honom därifrån —

Ögonen började kännas tunga, och det drag af bitterhet, som ett ögonblick hvilat öfver den vackra, men känsligt vecka munnen, förbyttes till ett vemodigt leende. Halft i sömn gick hans blick från det ena till det andra af de kringströdda föremålen i rummet och stannade slutligen vid ett porträtt på skrifbordet af honom själf som barn. Ögonen slöto sig långsamt. Han genomfors af en sällhetsrykning, i det han än en gång erfor ett af dessa ögonblick af ensam besittningsrätt till modern... Hon kom in sent en kväll, sedan han lagt sig. Han kände ännu doften af hennes hår, som hängde i tunga flåtor öfver peignoirens hvita spetsar. Varsamt lyfte hon honom upp ur bädden och satte sig framför den nedbrunna brasans slocknande glöd. Det var så mjukt och varmt i hennes famn, och hon sjöng för honom lågt och söfvande, medan han borrhade in sitt hufvud under den mjuka spetskyn på hennes bröst. Med en famlande rörelse trycker han den lilla kragens svandun mot sitt ansikte, mumlande med en sista tankeansträngning — hvarför blef du inte fattig och utan namn — och bara mor... lilla vackra mor? De sömntyngda ögonen sågo upp i en hastig, vidöppen blick utan att se... Skådespelerskans son sof ungdomens djupa, välgörande sömn.

EN STOCKHOLMSUTSTÄLLNING.

DESSA DAGAR har i Konstakademien öppnats en utställning, som mer än vanligt bör kunna påräkna särskildt stockholmarnes intresse, ty utställningen består på ett synnerligen tilltalande sätt deras egen stad under skilda perioder, visar modeller till dess omdaning, porträttserier af olika svenska regenter och af Stockholms alla öfverståthållare samt af de olika cheferna för fortifikation och ingenjörskåren jämte andra märkliga stockholmiana. Men icke uteslutande kuriositetsintresset bör här vara den faktor, som skall locka de stora besökarskarorna. Saken har en långt viktigare innebörd än så.

Det är nämligen Föreningen för Stockholms fasta försvar, hvilken genom denna originella idé söker skaffa sin kassa en välbehöflig tillökning. Förutom inträdesavgiften är med utställningen förenadt ett lotteri, hvars vinster utgöras af åtskilliga moderna oljefärgstaflor af kända och gouterade artister.

Den äldrige major Edelsvärd har varit en af de mest drifvande krafterna vid tillkomsten af "Stockholmsutställningen 1906", som dess officiella titel lyder. Äfvenså må nämnas som nitiske medverkande föreningens sekreterare notarien F. W. Edelsvärd arkivarie dr. T. Westrin, kapten C. Hellström, direktör J. Kyllberg och kapten C. Akrell, hvarjämte amanuensen dr. E. G. Folcker med vanlig beredvillighet ställt sin insiktsfulla arrangeringstalng till förfogande.

Hvad Föreningen för Stockholms fasta försvar under sin relativt korta tillvaro medhunnit är verkligen

TVÅ STORA PRISTÄFLINGAR

för
svenska dramatiska författare
och kompositörer.

Tiotusen (10,000) kronor i pris.

TILL OMVÄXLING med de pristävlingar å den berättande prosans område, som Idun tid efter annan anordnat och som lämnat så betydelsefulla resultat, gå vi nu att fullfölja en länge närd plan, då vi till den nationella sceniska konstens uppmuntran beslutit utfästa tvänne pris af nedan angifna storlek och innebörd, och ha vi velat förbinda utlysandet af dessa täflingar med utgifvandet af veckans nummer af Idun, det 1000:de från tidningens första framträdande inför allmänheten.

Medan den moderna svenska diktningen på öfriga områden företer en glädjande rik och lifskraftig blc mstrig, har länge och med skäl klagats öfver, att vår dramatiska dikt Konst för ett ty nande lif. Helt visst kan man dock förmoda att äiven inom detta fält mähända betydande krafter slumra på folkojupet, hvilka endast behöfva den eggelse, som ligger i en offentlig tälling och i utsikten till ett det konstnärliga arbetet motsvarande ekonomiskt vederlag, för att träda fram i ljuset. Då nu äiven snart nog vår nya nationalteater står färdig att öppna ett värdigt hem för den dramatiska konsten, har ögonblicket synt oss vara inne att inbjuda svenska författare till tällan om ett af oss härmed utfäst pris å

Fyra tusen (4,000) kronor för ett svenskt helaftonstycke,

helst med nationellt ämne och med fritt val för författaren af litterär form: skådespel, tragedi eller komedi, bunden eller obunden stil. Framgår, såsom vi hojpas, ur denna täfling något verk, som af prisdomarne anses värdigt att belönas med priset odeladt, äger tidningen Idun rätt att i samband med det sceniska framförandet publicera detsamma för sin läsekrets, under det alla uppföranderättigheter naturligtvis tillkomma författaren. Dock förbehåller sig Idun, efter träffadt aftal med ifrågakommande teaterdirektion *bruttoinkomsten af en förberedande litterär matiné*, vid hvilken det prisbelönade stycket första gången uppföres. Denna recett skall oafkortad tillfalla den stipendiefond som vi ha för afsikt att grunda till förökande af de penningmedel, Iduns Kvinnoakademi ärligen äger att utdela åt någon förtjänstfull kvinnlig gärning. Till

prisdomare för denna täfling

har redaktionen haft förmånen förvärfva tvänne så framstående och aktade kritici som

hrr Georg Nordensvan och d:r Sven Söerman,

hvilka godhetsfullt åtagit sig att bistå redaktionen vid de ingångna skrifternas bedömande.

Skulle prisdomarne anse, att ingen af de föreliggande täflingsskrifterna äger så framstående förtjänster, att den bör utmärkas med det odelade priset, äger redaktionen rätt att — efter förslag af hrr prisdomare — belöna någon däraf förtjänt täflande med en större eller mindre del af beloppet, och tillfaller då återstoden af de utfästa 4,000 kronorna ofvan nämnda stipendiefond. Äiven i detta fall förbehåller sig Idun att i första hand få publicera belönadt arbete i tidningens spalter.

Manuskript till denna täfling skola vara insända till Iduns Redaktion, Stockholm, *senast den 1 juni år 1907*. Å konvolutet påtecknas: "Iduns dramatiska pristävling", och till manuskriptet fogas författarens förseglade namnsedel, hvilken brytes endast

i fall af detsammis prisbelönande. Täflingens resultat kommer sedan att meddelas snarast möjligt eller senast inom 1907 års utgång.

I ännu högre grad än för våra dramatiska författare torde dock, tyvärr, för våra tonsättare gälla svårigheten att fullfölja sina högst syftande konstnärliga intentioner med någon utsikt till skäligen ekonomisk vinst. I hopp att därigenom kunna jämna vägen för något värdefullt tillskott till vår icke allt för rika nationella operakonst ha vi därför beslutit att, samtidigt med det dramatiska priset, utfästa ett pris å

Sex tusen (6,000) kronor för en svensk helaftonopera,

helst med nationellt ämne, hvarvid afses, att 1,000 kr. skola tillkomma librettoförfattaren, de öfriga 5,000 kr. kompositören. För enar en och samma person båda dessa egenskaper, tillfaller honom naturligtvis också det sammanlagda priset. Framgår ur denna täfling något verk, som af prisdomarne anses förtjänt att belönas med hela det utfästa beloppet, äger tidningen Idun rätt att i första hand publicera dess libretto eller delar däraf för sin läsekrets, hvarjämte kompositören är skyldig att till tidningens förfogande ställa ett lämpligt pianoarrangement. Efter träffadt af tal med ifrågakommande operadirektion förbehåller Idun sig ytterligare *bruttoinkomsten af ett första sceniskt framförande*, hvilken oafkortad skall tillfalla ofvannämnda stipendiefond, under det alla med det vidare framförandet förbundna ekonomiska rättigheter tillkomma kompositören. Till

prisdomare för denna täfling

ha vi haft glädjen kunna förvärfva ett par på det musikaliska området så framstående fackmän som

hrr kapellmästare Tor Aulin och Armas Järnefelt,

hvilka godhetsfullt åtagit sig att bistå oss vid de insända verkens bedömande. Vid granskningen af texterna komma dessutom ofvan nämnda hrr prisdomare i den dramatiska täflingen att deltaga.

Skulle prisdomarne anse, att intet af de föreliggande musikverken är af nog betydande egenskaper att kunna tillerkännas det fulla priset, äger redaktionen rätt att — efter förslag af hrr prisdomare — belöna någon däraf förtjänt täflande med en större eller mindre del af beloppet, och tillfaller härvid återstoden af de utfästa 6,000 kr. meromnämnda stipendiefond. Äiven i sådant fall förbehåller sig dock tidningen att i första hand få publicera lämpligt libretto- och klaverutdrag.

Då det är tydligt, att tiden för en täfling af denna art måste äga en ansenlig utsträckning — för deltagarne gäller ju här först att besörja en god libretto, innan de kunna skrida till det betydande arbetet med den musikaliska kompositionen — sättes inlämningstiden för operatävlingen till *senast den 1 september år 1908*. Täflingsskrifterna adresseras till Iduns Redaktion, Stockholm, med påskrift: "Iduns operatävling", och till manuskriptet fogas kompositörens och librettoförfattarens förseglade namnsedlar, hvilka brytas endast i fall af verkets prisbelönande. Täflingens resultat kommer sedan att meddelas snarast möjligt eller senast inom loppet af sex månader från sista inlämningsdatum.

Stockholm den 1 mars 1906.

Redaktionen at Idun.

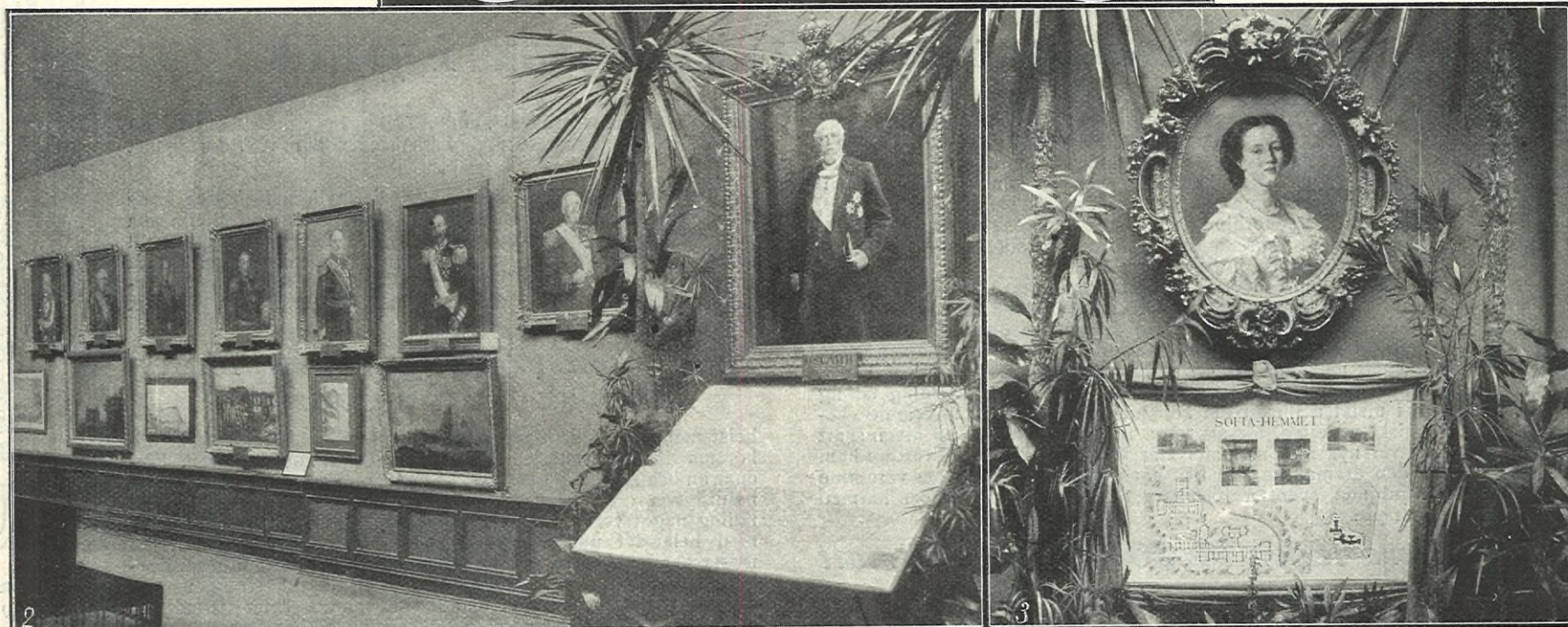

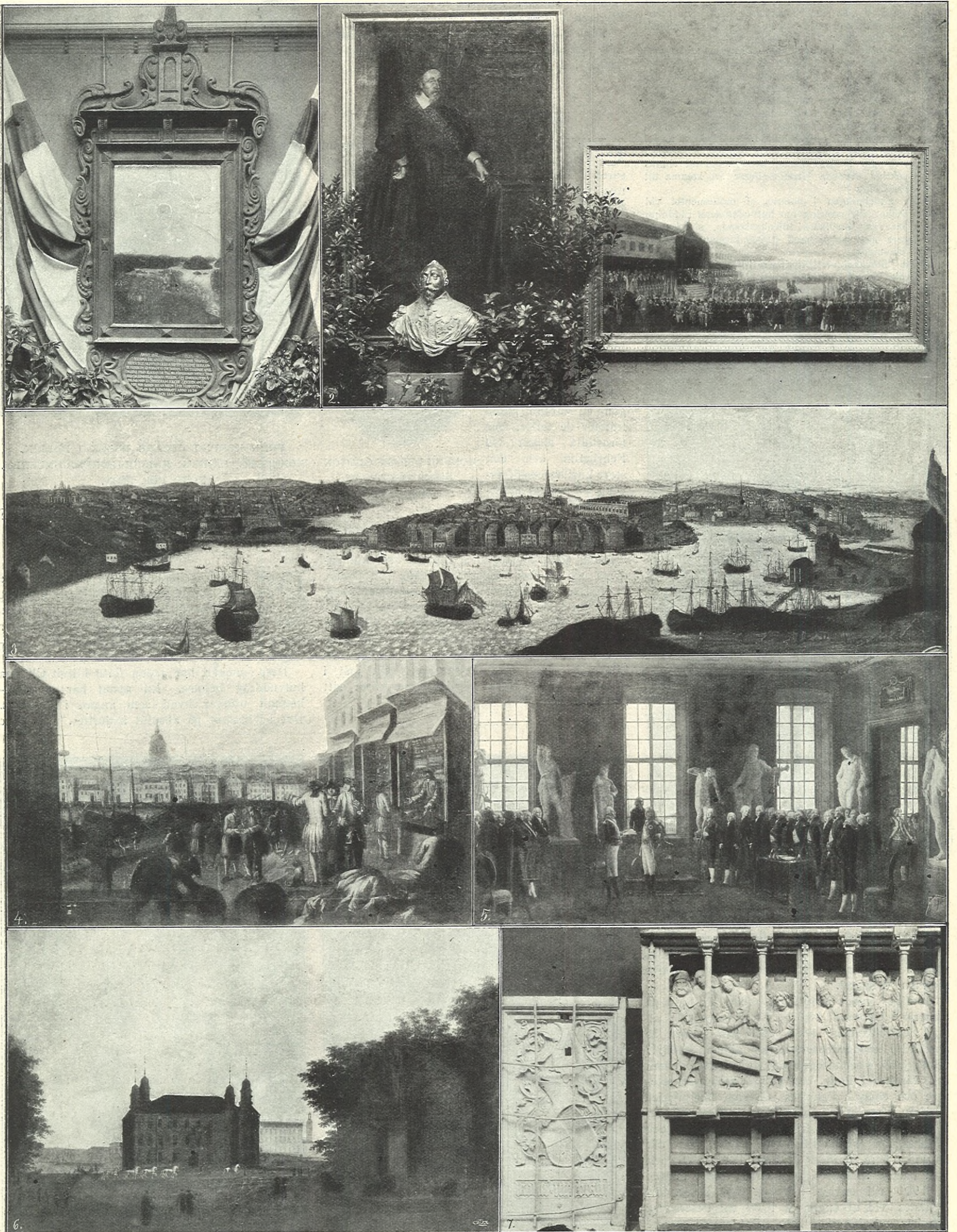
FÖRENINGEN FÖR STOCKHOLMS
FASTA FÖRSVAR. »STOCKHOLMS-
UTSTÄLLNING 1906». A. BLOM-
BERG FOTO.

1. Gruppbild af förenings verkställande utskott. (1. Överståthållaren R. Dickson, förenings ordförande. 2. Överstelöjtnanten O. Zethelins. 3. Krigshofträttsrådet G. Berencreutz. 4. Notarien F. W. Edelsvärd, förenings sekreterare 5. Överstelöjtnanten G. Juhlin-Dannfelt. 6. Bankdirektören C. Cramér. A. Öfversten J. Bratt, v. ordförande. B. Brukspatronen R. Almström.) 2. Porträtt af konung Oscar II, efter en oljemålning af A. Jungstedt, samt porträtt af de olika cheferna för fortifikationen och ingenjörskåren; under konungens porträtt karta utvisande Stockholms stads utvidgning under Oscar II:s

regering intill år 1906. 3. Porträtt af drottning Sofia, efter en oljemålning af C. Sohn 1856. Under bilden planer och fotografier af Sofiahemmet. 4. Överståthållaren Claes Flemming, efter en oljemålning från 1600-talet. 5. Överståthållaren Rutger Fuchs, efter en oljemålning af Lorentz Pasch. 6. Överståthållaren friherre Carl Sparre, efter en oljemålning af P. Krafft. 7. Överståthållaren, friherre J. W. Sprengporten, efter en oljemålning af Bertha Wallerius. 8. Överståthållaren, greve J. E. Hamilton, efter en oljemålning af C. Staaff. 9. Överståthållaren friherre Gillis Bildt, efter en oljemålning af friherrinnan Leuhusen. 10. Överståthållaren friherre Gustaf af Ugglas, efter en oljemålning af greve Georg von Rosen. 11. Överståthållaren friherre Gustaf Tamm, efter en oljemålning af B. Österman.

FÖRENINGEN FÖR STOCKHOLMS FASTA FÖRSVAR. "STOCKHOLMSUTSTÄLLNING 1906". A. BLOMBERG FOTO. 1. UTSIKT AF STOCKHOLM 1593. ÄLDSTA KÄNDA MÅLADE STOCKHOLMSVY. 2. RIKSKANSLÄREN AXEL OXENSTJERNA, EFTER EN OLMJEMÅLNING FRÅN 1600-TALET, SAMT BORGERSKAPETS MÖNSTRING PÅ ADOLF FREDRIKS TORG AF GUSTAF III. 3. UTSIKT AF STOCKHOLM VID 1700-TALET MIDT, EFTER EN OLMJEMÅLNING AF OKÄND KONSTNÄR. 4. HÖSTMARKNADEN Å SKEPPSBRON I MIDTEN AF 1700-TALET, EFTER EN OLMJEMÅLNING AF OKÄND KONSTNÄR. 5. KONUNG GUSTAF IV ADOLFS BESÖK I KONSTAKADEMIEN, EFTER EN OLMJEMÅLNING AF P. HILLERSTRÖM. 6. UTSIKT FRÅN STOCKHOLM. DE LA GARDIESKA PALATSET "MAKALÖS", ARSENAL, DRAMATISKA TEATERN, EFTER EN OLMJEMÅLNING AF A. W. THUN. 7. RELIEFBILDER I SKULPTERADT TRÄ, 1400-TALET. TILLHÖRT FOTSTÄLLET FÖR "S:T GÖRAN OCH DRAGEN" I STOCKHOLMS STORKYRKA.

af den lofvande art, att det bör mana hvarje om sin stads trygghet mån medborgare att stiga inom offer-villighetens skrankor och pekuniärt stödja föreningen i dess fortsatta arbete för Stockholms värn.

Tills dato har föreningen med en kostnad af 130,000 kronor, erhållna helt och hållet på enskild, frivillig väg, fått färdiguppförda i hufvudstadens närhet två fullt tidsenliga fästningsverk. Ytterligare förfogar föreningen öfver 180,000 kronor till fullföljandet af det viktiga ändamålet: att omgifva hufvudstaden med en ring af på lämpligaste punkter förlagda fort, hvilka med erforderlig besättning och bestyckning blifva effektiva medel att i farans stund hindra landsatta fientliga kårer från att öfverrumpla landets hjärta, hvarigenom tid vinnes för respektive svenska härafdelningar att komma till dess undsättning.

Efter aftäckningen i somras af monumentet vid Södra Ståket till erinring om hufvudstadens räddning genom en rysk ströfkårs tillbakalående, skänkte en medborgare med varm hand 40,000 kronor till Stockholms befästade.

Mätte "Stockholmsutställningen 1906" nu locka talrika besök, hvaraf frukterna kunna bli till sten på sten i nya skyddande befästningar kring "Sveriges hjärta"!

GREFVE HERMAN WRANGEL.

VÅR NYE MINISTER I LONDON.

TILL ENVOYÉ extraordinaire och ministre plenipotentiaire i London har nyligen utnämnts ministern i Petersburg envoyén grefve Herman Wrangel.

Sveriges nya envoyé i London är född på Salstad i Uppland 1857. Efter i Uppsala af-lagd kansliexamen 1883 blef han samma år anställd i utrikesdepartementet såsom attaché; tjänstgjorde i sådan egenskap först i Köpenhamn och därefter i Paris, blef 1886 legationssekreterare och chargé d'affaires i Berlin, förflyttades därifrån efter hvartannat till Petersburg, så åter till Berlin, Paris, Madrid (chargé d'affaires) och Washington samt till Paris. Efter att där ha under flere perioder af åren 1897—99 varit t. f. chargé d'affaires, utnämndes han i mitten af 1900 till envoyé i Brüssel och Haag, förflyttades vid utgången af 1904 till Petersburg och har nu efterträdt frih. Bildt såsom envoyé i London.

Vid konungens hof är grefve Wrangel sedan 1887 kammarherre och har i sådan egenskap tre särskilda gånger åtföljt konungen på resor, som

omfattat Italien, Frankrike, Spanien, Afrika, England och Tyskland.

Han är sedan 1893 gift med Charlotta Baour från Bordeaux, ägarinnan af bl. a. slottet Vil-lambis i dep. Gironde, Frankrike.

KONUNG OSCARS RESA.

UNDER SIN RESA till Rivieran har konung Oscar, som bekant, gästade den tyske kejsaren i Berlin och där besett bland annat den nya praktfulla dōmen, tyghuset och Kaiser-Friedrichmuseet. Kejsaren var personligen sin höge gästs ciceron under större delen af den tid, som de olika besöken kräfde.

Guvernören för tyghuset, som äfven tjänstgjorde som ciceron, blef genast af konungen tillfrågad om platsen för de svenska vapnen, af hvilka flere exemplar af de mest betydande förevisades. I fältherhallen dröjde konungen en längre stund framför de taflor, som föreställa slaget vid Fehrbellin och den store kurfurstens öfvergång på isen af Kurisches Hafl.

Sammanträffandet mellan de båda suveränerna präglades i allo af den största hjärtlighet. Konung Oscar mottog en af dagarne i särskild audiens sin gudson, kejsarens femte son Oscar, åt hvilken konungen förlänade serafimerorden.

Vi meddela af denna anledning ett porträtt af den unge fursten, äfvensom en bild från konungens vistelse i den tyska rikshufvudstaden.

Likaså hafva vi återgifvit ett par porträttbilder af det tyska kejsarparet som just i dagarna under stora högtidligheter firat sitt silfverbröllop.

KONUNG OSCARS GUDSON
PRINS OSCAR AF
TYSKLAND.

FRÅN KONUNG OSCARS BESÖK I BERLIN.
KONUNGEN LÄMNAR KAISER-FRIEDRICHMUSEET.
FOTO FÖR IDUN.

RIKSDAGSBILDER. FÖR IDUN AF KNUT BARR.

II.

DEN FRÅGA, hvars lösning vår nuvarande regering fattat som sin viktigaste uppgift, har nu slutbehandlats af konungen och hans råd. I lördags frambar stats- och justitieminister Staaft den nya rösträttspropositionen inför riksdagen.

Dess innehåll har redan förut blifvit till sina hufvuddrag bekant. En nyhet har dock tillkommit utöfver hvad som angafs i trontalet. Det är krafvet på absolut majoritet. Om icke

KEJSAR WILHELM II AF TYSKLAND.

KEJSARINNAN AUGUSTE VIKTORIA AF TYSKLAND
FIRADE DEN 27 FEBRUARI SITT SILFVERBRÖLLOP I BERLIN.

STATSMINISTERN FRAMLÄMNAR RÖSTRÄTTS-
PROPOSITIONEN.

en utaf de i en valkrets uppsatta riksdagskandidaterna erhåller mer än hälften af alla vid valet afgifna röster, måste omval ske. Denna garanti emot en nyckfull slump torde ha att räkna på sympatier inom alla partigrupper.

Byggt på principen majoritetsval i enmansvalkretsar, liknar förslaget för öfrigt den motion, som nuvarande statsministern jämte medlemmar af liberala samlingspartiet framlade vid 1905 års riksdag. De s. k. garantier för det bestående, som där funnos, kvarstå äfven här. Justitieministern betonar i sin motivering till förslaget, att hufvudsyftet nu måste vara "en snar lösning af den stora frågan", och därför måste all hänsyn tagas till hvad som nu står att vinna.

Med denna synpunkt för ögonen har man också nödgats låta anstå "många i och för sig nyttiga förändringar", som skulle kunna tänkas förknippade med en rösträttsreform. Till sådana förändringar synes justitieministern äfven räkna frågan om beredande af politisk rösträtt åt kvinnor. Han yttrar härom:

"Sedan några år tillbaka har hos oss försports ej ringa intresse i sådant syfte. Många föreningar hafva bildats, hvilka genom tal och skrift söka verka dels för att vinna anhängare bland kvinnorna själfva dels äfven för att påkalla statsmakternas uppmärksamhet för frågan.

Till Eders Kungl. Majt hafva ock under slutet af sistförflutna och början af innevarande år ingifvits petitioner, i hvilka gjorts framställning, att Sveriges kvinnor måtte erhålla politisk rösträtt samtidigt med den blifvande rösträttsutvidgningen för männen och på lika villkor som männen.

Väl torde den kvinnliga rösträtten i sinom tid komma att uppföras på dagordningen äfven hos oss. Men det är min bestämda öfvertygelse, att det skulle vara i hög grad oklokt att nu upptaga detta spörsmål och förbinda det med frågan om utsträckning af rösträtt åt män. Den sistnämnda frågan har visat sig så svårlöst, att en inblandning i densamma af den i sig själf svåra och i hvarje fall till omedelbar lösning ej mogna frågan om rösträtt åt kvinnor förvisso skulle undanskjuta hela reformens lösning på obestämbar tid."

Rösträttspropositionen bordlades som nämnts i båda kamrarna i lördags. Gifvetvis skola riksdagsmännen önska att under påskferierna rådgöra med sina valmän om förslaget, hvarför detsammes afgörande ej kan väntas ännu på ett par månader. Inom kort ha vi väl att motse de förslag från enskilda håll, som kunna väntas.

Den senaste lördagen var en af de hittills hetaste debattdagarna. Det var sjätte hufvudtiteln — civilministerns ärenden — som då

stodo på föredragningslistan. I allmänhet ha hr Schottes förslag vunnit riksdagens bifall. Det har t. o. m. händt, att såväl andra som första kammaren gifvit honom rätt tvärtemot statskottets enhälliga utlåtande.

Hr Schotte har flitigt uppträdt i debatterna och försvarat sina förslag. Han talar ledigt och flärdlöst, i en naturlig samtalston, och är tydligen populär hos riksdagen. De längsta debatterna i lördags kräde frågan om löneförhöjning åt statsjärnvägarnas personal. Kamrarna stannade här i olika beslut, hvarför gemensam votering förestår.

Förutom den sjätte hufvudtiteln ha förut den första, hof- och slottsstaterna, samt den andra, justitiestaten, redan blifvit expedierade, och under denna veckas lopp väntar man chefens för landförsvaret hufvudtitel.

För öfrigt fortsätter man med sina interpellationer. Det har nu kommit till finansministerns tur. Interpellanten är dalarepresentanten hr Söderberg i Hobborn, den fjärde interpellanten i ordningen inom andra kammaren. Han ömmar för fiskevattnens skydd mot förorening från närliggande fabriker och vill veta finansministerns planer härvidlag. Vidare har utrikesministern fått ännu en eller rättare två interpellationer på halsen, en i första och en i andra kammaren, men de beröra båda samma sak: diplomatiska förhandlingar rörande en eventuell svensk exporttull på järnmalm. Interpellationen i första kammaren kunde hr Trolle besvara på stående fot, och den andra kan alltså anses besvarad äfven den, ehuru den erhållit en mera vidtomfattande formulering.

Interpellationen till hr Staaff angående "Gula faran", är, då detta skrives, ännu icke besvarad, men så har också rösträttsministern haft annat att tänka på i dessa dagar.

CIVILMINISTER SCHOTTE HAR ORDET.

KVINNORNAS MASSPETITION.

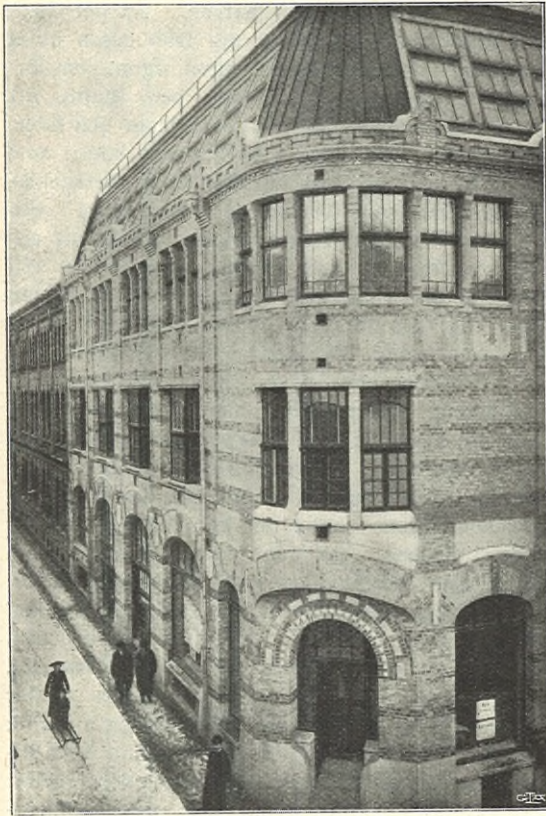
NU FLYGA en mängd hvita fåglar ut öfver landet: den kvinnliga masspetitionens listor. Litet trycksvärta på ett litet hvitt papper och torr juridisk stil, blott litet ordknappare än vanligt: "Vi undertecknade svenska kvinnor anse att, då kvinnan har samma skyldighet att lyda lagen som mannen, rättvisan kräver, att hon äfven får samma rätt som han att deltaga i valet af lagstiftare. Genom att här nedan teckna våra namn vilja vi gifva uttryck åt vår

önskan, att politisk rösträtt må tillerkännas svensk kvinna på samma villkor som svensk man."

Hvilket mottagande skola väl de ovanliga gästerna erhålla? De kunna säga eder mycket, om I lyssnen till suset af deras vingslag. När snöflingorna falla tyst och lätt om vintern och breda sitt mjuka täcke, erfar du en känsla af ro. Icke så, när dessa underliga budbärare susa kring dig. Deras vingslag ljuda som af en undertryckt bäfvan. Är det icke, som blickade upp emot dig från dessa hvita pappersark stora, vidöppna ögon, ögon, som förskräckta blickat ut i världen och funnit, att det är så mycket där ute, som klagar och lider, som fryser och förgås, så mycket ädelt, som förtvinar, så mycken hårdhet, som förtrycker, och svaghet, som förtrampas. Ser du ej i djupet af dessa ögon ett underbart, brännande allvar, som du inte kan komma ifrån? Hur vill den inte borra sig in i dig, denna blick. Den säger dig, att nutidens kvinna inser, att äfven hon, den svaga, bär ansvar för tillståndet där ute i världen, ett ansvar, som hon inte kan undkomma, hur ihärdigt, hur blindt, hur själfviskt än samhället och dess styrande vilja skona henne därifrån. Längre nog har hon betraktats som en lägre varelse. Men hurudan mannens och samhällets tanke om kvinnan än är eller varit, i hemmet har hon tyst och stilla gjort sin trogna gärning, — och välsignats därför. Ett verkligt hem finnes icke utan en kvinna, det erkänner man ju. Hvad är det då, som kvinnan ger åt hemmet? Är hon inte dess sol, dess värme? Har du ej känt solens strålar fysiskt smeka dig, liksom vidrörde dig en mjuk hand? Men ändå mera magiskt, ännu mera lifgivande är en kvinnas inflytande, som strålar och värmer i hennes hem. Och under utöfvandet af det inflytandet känner hon sig lycklig och kan så godt glömma, att mannen och de af honom skrifna lagarna värdesätta henne på ett annat sätt än hon förtjänar. Hon glömmet det så lätt, så länge hon är lycklig i eget hem och ej vaknat upp till den beklämande känslan af ansvarighet äfven i fråga om det stora hemmet där ute, dit hennes söner och döttrar sedan skola gå, samhället, där mannen härskar ensam och där det nog också kännes litet ödsligt och kallt och tomt, som det ju ofta blir i ett ungarshem. Och är solidaritetskänslan en gång väckt, så kan den ej nedtystas. Tänk, om hon skulle kunna värma litet också i världen där ute, om hon kunde göra lifvet där litet mera värdt att lefva och på det sättet förhöja både sina egna och andras lyckomöjligheter. Tänk om! Ser du, hur det tindrar i de vidöppna ögonen, som blicka mot dig från den förflugna papperslappen med dess formella, lugna rader? Större lyckomöjligheter, större rättvisa och en allsidigare utveckling, det är det, som nutidens kvinna hoppas. Man och kvinna äro olika värden, och om det är sant, att de äro skapade för att komplettera hvarandra, så måste det, som höjer den ena, också höja den andra. Må kvinnan därför erhålla frihet att verka så vida omkring som hon kan och att utveckla alla de möjligheter, hon äger! Huru har ej i vår tid klagats öfver intellektualismens förtorkande inflytande. Byråkratism, förtorkande intellektualism är det, som säger till de stora, vidöppna ögonen, att de skola sluta sig för lifvets verkligheter och ej mera blicka in på förbjuden mark. Nutidens kvinna vet, att nya plikter kräva nytt arbete, nya offer, nya lidanden, men hon kräver ändå dessa nya plikter i kraft af den känsla, som ligger djupast i hennes varelse, kräver dem i moderlighetens namn. Har väl samhället råd att tillbakavisa henne? Behöfver det ej den kraft hon vill tillföra det, en kraft, som tillika är en af de starkaste och ursprungligaste?

Så må då de hvita lapparna flyga ut öfver landet! Må de flyga ut för att liksom de smältande flingorna om våren frigöra bundna krafter, och må de samlas till sist med budskap från tusentals svenska kvinnor, som vidga blicken utöfver sitt eget kära hem till det stora, alla omfattande hemmet, fäderneslandet!

A. B.

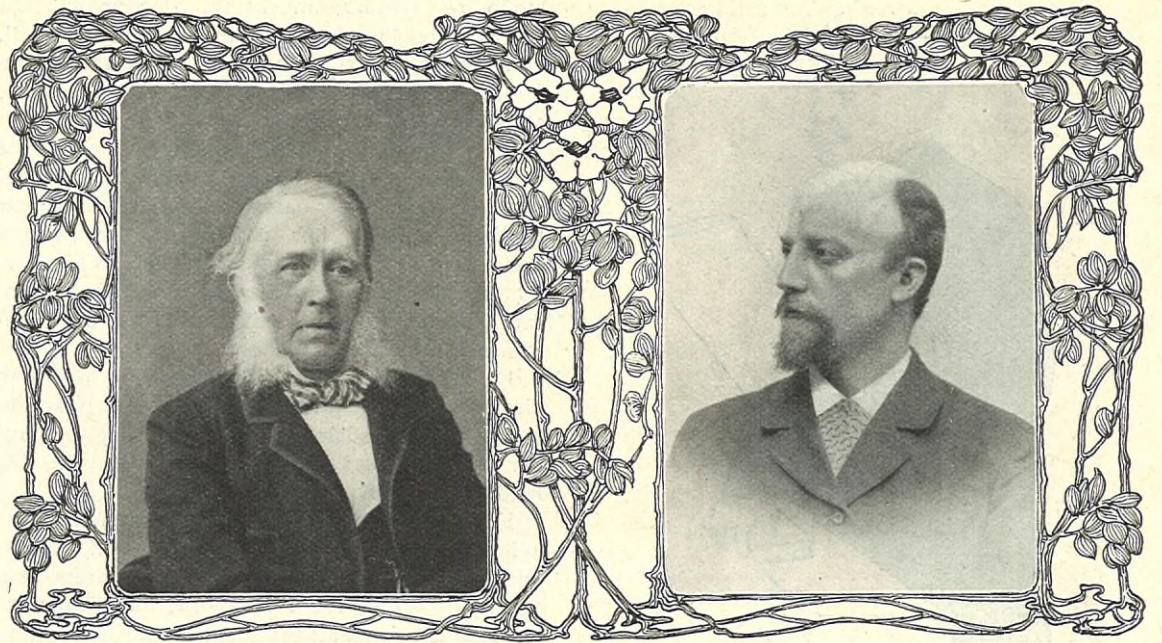
GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGENS NYINVIGDA HUS.
OLGA RINMAN FOTO.

ETT TIDNINGSJUBILEUM.

ETT AF VÅRT LANDS främsta pressorgan, Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning, firade i söndags sitt 75-års-jubileum, hvarvid på samma gång invigdes tidningens nya lokaler. Bemärkelsedagen firades med en fest, till hvilken 300 personer, medarbetare och pressmän från när och fjärran, voro inbjudna och kommit tillstädes.

Tidningens första nummer såg dagen den 7 april år 1832 och aflöste vid nämnda års slut den politisk—litterära tidningen Götha Runor. Dess första utgifvare var en affärsman och boktryckare Magnus Prytz. Tidningen var till en början afsedd endast för handels- och sjöfartsnotiser och behöll länge en öfvervägande merkantil prägel, men inrymde småningom äfven politiska artiklar. 1848 sålde Prytz tidningen till J. Sandvall, som förut utgivit Jönköpingsbladet; den nye ägaren upparbetade tidningen betydligt, och snart nämndes den som en af Sveriges mest framstående tidningar, näst Aftonbladet. När S. 1851 lämnade tidningen öfvertogs och redigerades densamma af C. J. Lindskog, M. Prytz och J. M. Wimmerstedt. Ett år senare inträdde S. A. Hedlund i redaktionen och blef 1858 tidningens ansvarige utgifvare. Under hans hufvudredaktörskap utvecklades den till ett i hög grad verksamt och inflytelserikt organ ej blott i politiska frågor, utan i snart sagt alla spörsmål af större intresse. Bland märkliga medarbetare kan nämnas Viktor Rydberg, som under en följd af år var fast anställd i tidningen och där först offentliggjort flere af sina yppersta verk.

Då S. A. Hedlund år 1900 aflöd, öfvergick chefskapet för Handelstidningen till hans brorson Henrik Hedlund.

REDAKTÖR S. A. HEDLUND. REDAKTÖR HENRIK HEDLUND.
GÖTEBORGS HANDELS- OCH SJÖFARTSTIDNINGENS 75-ÅRS-JUBILEUM.

UR DAGSKRÖNIKAN.

HENRIK MUNKTELL. †. Disponenten för Grycksbo pappersbruk, Henrik Munktell, aflöd för några dagar sedan i hufvudstaden. Dödsorsaken var hjärtförlamning.

Disponenten Munktell, som var nära 65 år gammal, tillbringade sina yngre dagar i Kopparbergs bergslags tjänst. Grycksbo bruk ägdes då och disponerades af hans moder. Han var en framstående metallurg, och under sin tjänstetid i Falun iordningställde han bland annat kopparextraktionsverket därstädes. Efter moderns död för mera än ett par tiotal år sedan öfvertog han 1887 Grycksbo, hvars disponent han då blef och sedan alltjämt varit, de senare åren biträdd af en af sina söner, i egenskap af extra disponent. Han var en inom sin industri med kraft och ständigt vaket intresse arbetande man, och under

HENRIK MUNKTELL.

hans edning har, som känt är, Grycksbo pappersbruks tillverkningar gjort kvalitativt och kvantitativt. Han var en mönstergill och af sina underlydande högt värderad arbetsgifvare, och särskildt har han nedlagt mycket gagnande arbete för åstadkommande af utmärkta skolor o. d. vid bruket. För öfrigt var han anlitad äfven på andra områden, och bland annat var han under en del år medlem af styrelsen för Svenska pappersbruksföreningen.

M. efterlämnar maka i andra giftet, född Liedback, jämte fem söner och två döttrar, däraf en från andra giftet. Af sönerna äro tre anställda vid bruket. Bland efterlämnade systrar till M. märkas målarrinnan friherrinnan Emma Sparre och kompositrisen fröken Helena Munktell.

PETER LUNDÉN. †. Här om dagen aflöd i Karl Johans församling i Göteborg kyrkoherden Peter Lundén efter en längre tids sjuklighet. Han var född i Stora Lundby socen af Älfsborgs län 1849

och son till landbrukaren Hans Persson och dennes hustru. Efter skolstudier och mogenhetsexamen vid Högre allm. läroverket i Göteborg 1871 inskrefs han vid Uppsala akademi, där han 1873 aflode teor. teol. examen och 1874 prakt. teol. examen. Under hösten 1874 tjänstgjorde han som vik. lektor i teologi och filosofisk propedeutik vid Gäfle h. allm. läroverk och prästvigdes i Göteborg i slutet af samma år.

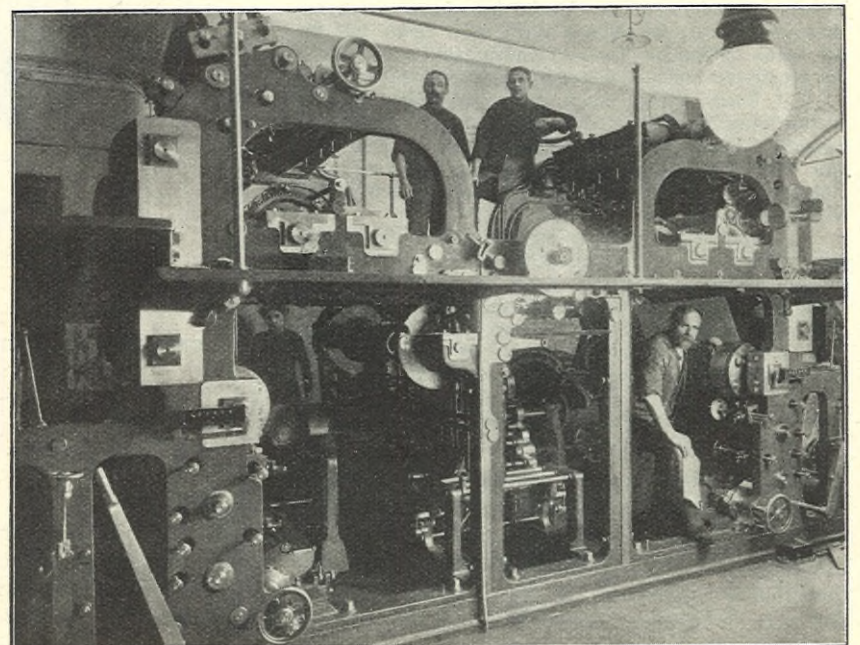

PETER LUNDÉN.

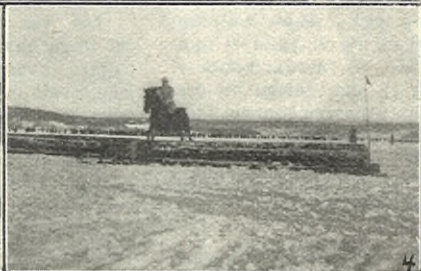
Under åren 1874—82 tjänstgjorde Lundén såsom pastorsadjunkt och v. pastor i Fässberg, hvarefter han under 1½ års tid på förordnande uppehöll amanuens- och notariebefattningarna vid Göteborgs domkapitel. Han aflode pastoralexamen i Göteborg 1880 och i Skara 1883.

1883 utnämndes han till komminister i Masthuggsförsamlingen och 1887 till Kyrkoherde i Karl Johans församling i Göteborg. Den sistnämnda befattningen tillträdde han 1889.

Peter Lundén var en man af frisinnad läggning. Den i detta stift förhärskande kyrkoriktningens man var han alls icke. Han aktade icke för rof att uppträda "på salar och i bönehus".

DEN NYA JÄTTEPRESSEN I GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGENS TRYCKERI-
LOKALER. O. RINMAN FOTO.

FRÅN NORRLANDS FÄLTRIDTKLUBBS TÄFLINGAR VID SUNDSVALL. 1. PÅ SADELPLATSEN. 2. FÖRSTE PRISTAGAREN LÖJTN. G. GREDIN INKOMMER TILL MÅLET. 3. FÖRSTE PRISTAGAREN I DISTANSRIDTEN RYTTMÄSTAREN N. FISCHERSTRÖM INKOMMER TILL MÅLET. 4. FÖRSTE PRISTAGAREN LÖJTNANT G. WEIDESHEIM-PAUL TAR ETT AF HINDREN. M. KIHLEBAUM FOTO.

Till den ämbetsbröders avfoghet, som mången gång tog sig mindre behagliga former, bidrog äfven det förhållandet, att Lundén med hela sin varma själ kastade sig in i nykterhetssträfvandet. Han omfattade kampen mot dryckenskapen icke på ett platoniskt sätt. Han gaf sig helt in i striden. Själ bildade han inom sin församling en nykterhetsförening, som varit till stor välsignelse; och i det allmänna nykterhetsarbetet deltog han med lif och lust.

Sin rent prästerliga gärning skötte han med en sällsynt intensitet, och han var den mest trägna och nitiske besökare i de fattiges hem, tröstande och understödjande. —

Närmast sörjes Lundén af maka, född Kullgren, och 10 barn.

NORRLANDS FÄLTRIDTKLUBBS TÄFLINGAR föregående lördag och söndag hade stor tillslutning och voro öfver hufvud synnerligen präktiga. Lördagens distanstäflingar omfattade dels distanskörning på skidor efter häst, dels distansridt, båda täflingarna å distansen Fränsta—Sundsvall om c:a 70 kilometer. I distansridten togs första priset, Sundsvalls stads hederspris, af Longchamps, ryttmästaren N. Fischerström.

Söndagens täflingar utgjordes af kapplöpningar, som ägde rum å fjärden vid Mon, utanför Sundsvall, och åsågos af ungefär 8,000 människor. Vädret var strålande.

I första löpningen eröfrades första priset Norrlands dragonregementes hederspris, af Effendi, riden af löjtnanten vid Upplands artilleriregemente C. Gredin. I andra löpningen togs första priset, intresserade ångermanlänningars hederspris, af Cyrano, riden af ägaren löjtnanten vid Norrlands dragonregemente G. Wiedesheim-Paul.

EN JÄRNVÄGSINVIGNING i Skåne. Nyligen nvigdes i närvaro af prins Gustaf Adolf Landskrona—Kjäflinge—Sjöbobanan. Efter sedan det hertiglilla invigningståget

anländt under de församlades hurrarop, beträdde hertigen estraden. Styrelsens ordförande vände sig nu till hertigen med begäran, att han måtte förklara banan öppnad, hvarpå hertigen yttrade: "I det jag med glädje efterkommer denna uppmaning, förklarar jag, med de bästa välönskningar för dess framtid, härmed Landskrona—Kjäflinge—Sjöbo järnväg för allmän trafik öppnad."

UR SVERIGES FÖRSTA KINDERGARTENS HISTORIA.

"Du, som aldrig försakat, men städs haft nog, du för hvilket allt färdigt låg, och som blott räckte handen ut och tog, hvad du bäst och ljufvligast såg.

Det synes dig allt som sig vara bör — du är född till din söndagslott, om utur djupen du röster hör, så har du dem ej förstått."

DENNA TANKE har lik som en röd tråd lupit igenom århundraden och gällt rikemans barn gent emot de fattiges, dessa små och värnlösa. Nu, Gud ske lof, har bladet vändt sig, och en ny tid strålar ljus och blid oss till mötes, och man ser barn, som stå på lifvets solljusa höjder, gladt och fritt räcka ut sin hand för att sprida glädje till sina mindre lyckliga medsyskon. Huru ofta talades ej för barnen i de burgna hemmen

ANNA EKLUND.

SIGNE ÅKERMARK.

om "de fattiga barnen i skogen", en saga så rörande som helst, och som framlockade tårar i mångt barnaöga, men någon personlig beröring med de ofvannämnda kom sällan i fråga. Skulle hjälpen räckas, blef det oftast genom faders- eller modershanden, och den lilla stod kanske undrande och såg därpå, hjärta emot hjärta blef det ej. På samma sätt förhöll det sig med undervisningen. Den gamla tabulan, hård och torr, grammatikan, segsliten värre, stufvades mekaniskt och intresselöst in i små hjärnor som andra packvaror, de som hade förmåga att smälta de olika rätterna gjorde det, de andra finga göra hvilket de behagade, och att barn i allmänhet voro dumma var snart sagdt en trosartikel.

Men Kindergarten kom lik en god fé, öppnade sin famn och lärde på ett annat sätt, som gaf färg åt taflan och fröjd åt läxan. Förtjänsten af den s. k. Frøbelska lärometodens inlörande i vårt land tillkommer de båda unga fröknarna *Anna Eklund* och *Signe Åkermark*. Med en ringa penning, men besjälade af en ungdomlig hänförelse för sitt arbetes framgång, började de 1896 sin Kindergarten i tre små rum och med åtta elever. Skolan inrymmer nu i ett par stora våningar i nr. 22 Kommandörsgatan, är indelad i Kindergarten under Signe Åkermarks och samskola under Anna Eklunds spira och besökes för närvarande af 150 elever. Dessutom hafva under årens lopp ett hundratal kindergartnarinnor därstädes funnit sin utbildning. Detta är de yttre konturerna af skolans verksamhet och bevisar, att den häfdat sin plats i samhället.

När de båda unga väninnorna startade sitt företag, satte de sig genast det målet före, att Kindergarten ej endast skulle blifva till nytta för de lyckligt lottade barnen i samhället, utan också för de mindre bemedlade. Utan medel till det ädla syftemålet förverkligande kunde de endast därtill gifva sina friska arbetskrafter, intressera personer, som voro i lyckliga ekonomiska förhållanden, och lära sina små elever, att äfven de kunde draga sitt strå till stacken. Och hvad som kan byggas af sådana små strån, därpå gaf festen på National den 21 dennes ett talande bevis. Man såg där prof på, huru flitiga barnahänder hade sysslat med slöjd, stickat och sömmat och säkert under tusende frågor satt sina lärarinnors tålmod på prof — allt för det goda ända

INVIGNINGEN AF LANDSKRONA—KJEFINGE—SJÖBO JÄRNVÄG. HOFFOTOGRAF F. E. ARVIDSSON FOTO. 1. BORGMÄSTARE MUNK AF ROSENSCHÖLD. 2. DIREKTÖR TRANCHELL. 3. GREFVE HAMILTON. 4. PRINS GUSTAF ADOLF. 5. HOFJÄGMÄSTARE NILS TROLLE. 6. LANDSHÖFDING TORNERHJELM.

FRÅN KINDERGARTENFESTEN PÅ RESTAURANT NATIONAL. A. BLOMBERG FOTO.
1. EN LEKTION PÅ 1840-TALET.
2. GRUPPBILD AF DE I FOLKDANSERNA DELTAGANDE BARNEN.

målets skull. Tablåer med rosiga barnanleten, ifriga, bestälsamma småtingar, sprittande af lefnadslust. Det är minsann heller icke så lätt att hålla sig stilla inom rampen, när "mamma" sitter därute i salongen och väl åtminstone längtar efter en liten nick. "Putte i blåbärs-skogen", när han satt allena på den lilla stubben, männe han ej i sitt stilla sinne byggde upp en Kindergarten snart sagt i hvarje skogsdunge och inbjöd liten pilt och jänta att stiga därin för att slöjda, sjunga och tråda dansen, som han lärt af "tanterna" i sin Kindergarten.

Hvilket rikt verksamhetsfält för ungdomar, som ej behöfva arbeta för sin utkomst, skulle ej dessa Kindergarten för folkets barn blifva, om de uppblomrade här och hvar och ordnades rätt. Huru mycket lättare skulle det sedan blifva för folkskolan att taga emot de små vildfågeln, om vingarne stäckts i tid och blicken från späda är riktats mot ett högre mål.

Vid Värtans vatten under ekar och högresta tallar öppnar nu i mars den första Kindergarten sin famn för fattiga små, som komma från hemmen därute, och vill söka hos dem lägga grunden till en gagnelig, glad och frisk framtid. Ja, väx hög och stark, du vårt lands framtidsvärn, ungersven som mö, och såväl i höganloftsalen som i ringa hyddan skriv för rätt och sanning främst på ditt ämne!

Adelaide Nauckhoff.

KRITIKEN OM »DEN STORA VREDEN».

Ur ett bref till redaktionen från den kända skriftställarinnan och litteraturkritikern i Stockholms Dagblad fröken Klara Johanson tillåta vi oss anföra följande uttalande om Olof Högborgs i Idun nu pågående prisbelönade verk:

"Tusen tack för er älskvärdhet att sända mig "Den stora vreden"! Jag hade i förväg råkat på boken och under ett par minuters bladdring uppfångat några satser, som med sin stolta, sällsamma rytm och sin ursaftiga innehållsrikedom fäste sig i själ och öra. Därför var det med otålig längtan jag tog verket i min hand. De icke få timmar jag ägnade åt dess genomläsning — bara den förberedande första läsningen! — voro brädd-fyllda af hög njutning. Denna bok är så stark, emedan den diktats af ett folks omedvetet bemyndigade representant, norrländska bondeståndets talman så att säga. En dråplig gärning är det som han fullfört. "Nationell samling" lyder ju sista tidens slagord, men någon kraftigare och fruktbarare yttring af den sträfvan, som därmed betecknas, än Olof Högborgs lifsarbete vet jag inte om.

Jag lyckönskar Er till att ha lockat fram i ljuset skattgömmaren, som satt inne med Norrlands beryktade slumrande miljoner."

Tidningen Kalmar skriver om samma arbete bland annat följande:

"Vi vilja för ögonblicket ej ingå i något vidlyftigt ömnamnande af innehållet. Därtill ha vi ännu ej hunnit ägna detsamma tillräcklig tid. Så mycket kunna vi emellertid säga, att hvar och en som genom att prenumerera på tidningen Idun och därigenom kommer i tillfälle att njuta af Olof Högborgs arbete, skall förvisso icke känna sig besviken, utan fastmer allt framgent hålla fast vid en tidning, som vet att gifva sina läsare dylika värdefulla och gedigna gratispresenter."

Ur en längre anmälan i *Malmö-Tidningen* hämta vi följande:

"Ju längre man tränger in i denna bok, ju mer fånglas man af dess sunda, starka och manliga skönhet. Det slutliga omdömet om "Den stora vreden" måste visserligen anstå tills verket föreligger i sitt kompletta skick, men redan af det nu föreliggande sammandraget får man ett imponerande intryck af en mogen och rik diktarpersonlighet, vars skugga aldeles bortskymmer de många själspeglade småskalder efter sista modet, som sträfva att taga den nya litteraturen i besittning. Men så har också Olof Högborg arbetat med sitt ämne på ett sätt, hvarom de unga leksaksskribenterna ej ha en aflägsen aning. Högborg är icke skald, utan äfven forskare och tänkare, och han har med den sanna konstnärens samvetsgrannhet hopsmidt dikt och verklighet till ett ädelt och lysande smycke, som säkert skall intaga en af de främsta platserna i vår nya litteratur."

Fru Vera von Kræmer skriver i en anmälan i *Socialdemokraten* bland annat följande:

"Bokens kärftva allvar, den fond af forskning och studier, kärlek och vördnad för ämnet, som hvilat öfver den, kommer mycket af höst- och vårflodernas alster i bokmarknaden att förefalla små, intetsägande, betydelselösa som något, hvilket snart skall glömmas, medan man alltjämt skall gå tillbaka till Olof Högborgs med åratals möda nedskrifna verk. Man skall gå till det för att få veta, hur ens eget folk har lefvat, hur en del af detta svenska folk, som man esomoftast söker karaktärisera på allehanda vis, har slitit ondt under en period, då hela landet vändades, hur det böjt sig under myndigheters och hårda herrars envælde med samma undergifvenhet som under mystiska naturmakter och trolltyg. Man har förts in i en ny värld, en värld så karg, så grå, så arm och ändå så full af fantasi och under... Så full af lifskraft — hvad har det icke uthärdat, detta otroligt sega, tysta folk! Slutligen har det dock rest sig: skildringen af hur massan börjar röra sig och tågar ned till Hernösand för att kräfvat det nya evangeliet är oförglömmelig. — — — Redan nu veta vi att vår litteratur har fått ett verk, som i sin sanningsenliga skildring af en fas af landets historia skall ha sin stora uppfostrande betydelse. En bok som i sin kärftva, egenartade stil är något nytt, personligt, ensamtstående. "Den stora vreden" sluter sig till två verk, som vi förut äga, till Strindbergs "Svenska öden och äfventyr" och Heidenstams "Karolinerna" och skall med dem blifva ett led i vår svenska litteratur, i

det som vi äro ensamma om, det som är vårt och som intet annat land har maken till, lika litet som vi ha maken till "Don Quixote" eller Hugos "Samhällets olycksbarn". Den blir en bok för människor, icke för några få bebyggare i någon liten vrå af vårt långsträckt land, och den blir säkert en af de böcker, som äro att räkna till de bepröfvade vännerna."

FABIAN WENDTS HUSTRU. BERÄTTELSE AF ELLEN KLEMAN.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

HON GICK upp på gårdsplanen, där gräset lyste grönt mellan de stora, flata stenarne, in genom den öppna förstuddörren, upp för den smala vindstrappan. Ett ögonblick blef hon stående med handen på lås-vredet till farbror pastorns kammare.

Det hade kommit ett underligt lugn öfver henne. En tanke hade så småningom arbetat sig fram och trängt ut alla andra, och nu var det, som om den vore det enda riktiga. Hon skulle icke tala om sig själf, icke nu, icke genast. Först skulle hon veta, hvem det var farbror pastorn haft så kär. Det var, som afgjorde det öfver hennes eget lif.

Men hon kände det, visste det redan, att det hade varit Fabians moder — och en aning sade henne, att där hade varit något mera, att hon också hade älskat honom.

Dörren gick upp. Farbror pastorn satt i sin stol vid skrifbordet. Framför honom låg fiolen, och handen med stråken hängde slappt ned öfver stolens kant. Han hade nyss slutat spela.

Då gick Louise rakt fram till honom, så att hon såg in i de sorgsna, gråa ögonen och frågade:

"Var det Fabians mor, farbror pastorn?"

"Ja, barn," sade han stilla.

"Och hon höll också dig kär?"

Det var ett så stort, nästan skrämmande allvar i det unga ansiktet och något så främmande i den lugna fasthet, hvarmed hon begärde svar på sina oväntade frågor, att han förskräckt forskade tillbaka in i hennes ögon.

Då visste han, att något hade hänt.

Med sin blick tvingade hon honom att svara.

"Ja, barn," sade han för andra gången, men rösten var dof och klanglös.

Hon stod stilla framför honom. Panna och kinder voro lika hvita.

Men hon hade ännu en fråga att göra.

"Var det detta, som dödade henne?"

Hon visste icke, att det var grymt att fråga så, det var endast det, att hon måste veta.

Johan Abraham Giese hade knäppt samman sina händer. Han satt ett ögonblick med sänkt hufvud, men så lyfte han det och såg klart och stilla på henne.

"Vi människor veta intet hvad som försiggår i hvarandras hjärtan utan att vi tala med hvarannan därom. Det är Gud, som ger styrkan att lefva och nåden att dö, det är det enda vissa."

"Det finnes annat än ord, som talar."

Det drog en skugga öfver hans ansikte, men han svarade lika stilla:

"Ja, barn, människans blick kan säga allt, men dem vi aldrig se, tala hvarken med ord eller blickar."

Louise stod orörlig midt på golvet. Ja, ja, så var det, hon hade ju vetat det, redan innan hon frågade. En oändlig ömkan med henne själf, med Fabian, med alla människor grep henne. Det var endast Robert hon icke tänkte på, icke vågade tänka på.

"Det är synd om alla människor," sade hon.

Hon hade satt sig på pallen nedanför fönstret. Nu såg hon allt, nu visste hon allt.

Det var således skuggan, som legat öfver det stora huset, som nu var hennes hem, som förmörkat Mauritz Wendts lif, som tagit bort Fabians och Charlottes mor, gjort deras barndom så glädjelös. Fabian hade en gång sagt till henne: "här har solen aldrig förr lyst, den kom med dig, nu vet jag icke, huru jag kunde lefva utan den". Så underligt tydligt hon mindes de orden just nu, de ringde i hennes öron, medan hon tyckte, att det var aldeles mörkt omkring henne själf.

Johan Abraham Giese hade tagit upp sin fiol. Han kunde icke tala med henne, och han såg, att hon icke kunde det. Han började spela så sakta, som när den lättaste vind stryker öfver ängarnes blommor. Det var, som vore han rädd att störa henne, men han måste spela, tyckte han, för att få bort den svidande oron i hjärtat.

Huru länge han hade spelat, visste ingen af dem, då hon reste sig.

"Tack, farbror pastorn," sade hon, "det är, som om solen började lysa igen — och Fabian kan icke lefva utan den."

Och så gick hon, stilla, som hon kommit, öfver den tysta gården, där ingen människa syntes, ut längs åkerrennen i det klara solljuset.

Johan Abraham stod och såg efter henne med ögon, som blefvo dimmiga af tårar.

Charlotte Wendt satt midt emot justitierådinnan Böhme vid sybordet i lilla kabinettet. Justitierådinnan tyckte om att hafva någon af de unga flickorna i släkten hos sig, då fingo de stanna öfver natten, och gamla Karin följa dem hem påföljande dag.

Charlotte hade suttit och läst högt ur ett franskt memoarverk, nu hade hon trött och uttråkad låtit boken sjunka in knäet. Justitierådinnan slog frivoliteter med en färdighet och uthållighet, som gjorde Charlotte otålig.

”Min söta vän läser med ett särdeles godt uttal,” sade hon vänligt, ”men intresset för det lästa kunde möjligen vara större.”

Charlotte teg. Hon var rädd, att tante justitierådinnan skulle börja resonnera öfver boken, hon hade läst helt mekaniskt, och hennes tankar hade varit så långt borta, att hon icke hade en aning om innehållet.

Men i stället började justitierådinnan tala om Robert Nordhammar, och det så plötsligt, att Charlotte ryckte till på taburetten, där hon satt.

Det for öfver henne en hastig, forskande glimt från de lifliga, bruna ögonen.

”Mig tyckes, att den gode Robert väl mycket nonchalerar sina gamla vänner,” sade justitierådinnan, i det hon nystade upp ett långt stycke af sin frivolitets-spets, ”har min söta vän nyligen sett honom?”

”Nej,” sade Charlotte.

Som justitierådinnan icke på en lång stund yttrade något, tog hon upp sin bok och läste vidare, medan tankarna voro på annat håll. Nej, Robert råkade hon aldrig numera. Hon hade upphört att, som hon i början hade gjort, räkna på, att han skulle komma. Huru skulle han för öfrigt kunna göra det, hennes far bad ju icke någon komma till dem, och nu, när Fabian hade sitt eget hem, fanns det ju ingen anledning för Robert att komma till dem. Men aldrig var han hos Fabians heller, det var det, som gjorde henne så modlös. Det var, som om han aldeles hade glömt bort den forna vänskapen. Det var stunder, då hon kände en tomhet, som gränsade till det outhärdliga. Det var, som om lifvet krympte ihop för henne. Skulle det aldrig blifva till något annat än denna tröstlösa tillvaro dag efter dag med den tysta fadern, som så sällan talade med henne, och som aldrig låtit henne på något sätt dela sitt lif med sig. Som två främlingar gingo de bredvid hvarandra. Charlotte visste icke af, att hon hade drömt eller hoppats på något, hon hörde icke till dem, som byggde upp tomma drömbilder, men hon hade känt sig så stark och på sitt vis lycklig under det år Robert varit så långt borta. Nu, när han fanns i hennes närhet och hon aldrig såg honom, kunde hon känna en längtan, som blef till en värklig plåga.

Hvad kunde tante justitierådinnan mena med att se på henne, som hon nyss hade gjort, när hon började att tala om Robert. Charlotte kände en jäsande otålighet inom sig. Hvad hade tante för rätt att alltid lägga sig i hvad som rörde de andra i släkten, det var ingen som riktigt fick råda sig själf. Hon kände, att turen skulle också komma till henne. Men det skulle blifva en dust, som tante justitierådinnan icke hade varit med om förr. Så illa var det i alla fall icke, att hon icke visste, hvad hon ville.

Hon förstod nog, hvaråt det lutade med söta tantes ständiga tal om Per Gläubers framtidsutsikter. Godt hufvud hade han nog, men det var lång väg från extra ordinarie notariesysslan och till presidentskapet. Tante brukade alltid sluta sitt tal med ett:

”Söta du, Per slutar med att bli president i hof-rätten.”

Kunde tante verkligen tro, att det gjorde något till eller ifrån för Charlotte. Att han nu också skulle börja på att fjäska för henne. Själf hade hon icke lag den ringaste betydelse därvid, Per var ju alltid kär i någon af flickorna, ibland i ett par på en gång, och fort gick det öfver igen. Huru hade han icke hängt med hufvudet två hela dagar efter Louise Gieses förlofning och förklarar, att hon var den sötaste flickan på hela jorderingen, och att hon var just den, som skulle kunna gjort honom lycklig. Men så hade han glömt alltihop, när han kom till Åsunda och fick promenera och ro ut med Christine Nordhammar. Gabriel Böhme brukade alltid skattande säga, att Per aldrig lyckades blifva så ursinnigt förälskad, som när han nyss mist en af sina flammor.

Ville tante justitierådinnan, som var så klok, verkligen taga hans artigheter mot henne på rama allvaret! Men Charlotte förstod nog, huru det hängde ihop. Tante var allt klokare än så, men nu ville hon begagna sig af tillfället och få honom fast. Hon brukade alltid säga, att Per blir det ingen stadga på, förr än han blir gift, men då blir det också en karl utaf honom. Charlotte tänkte med en viss bitterhet på hvarför tante just hade utsett henne. Tante tyckte naturligtvis, att det var på tiden, att Charlotte gifte sig. När en flicka är några och tjugo år, är det bäst att taga itu med saken, rätt som det är, är det för sent.

Var det då så nödvändigt att gifte sig? Charlotte försökte göra upp för sig, huru hennes lif skulle komma att gestalta sig, ty det visste hon, att med Per Gläuber gifte hon sig aldrig — och icke med någon annan heller. Där fanns endast en — och han kom visst aldrig.

Hon såg in i en rad af långa, åndlösa år, där intet

hände. Hon skulle gå ensam i det gamla huset, ibland skulle hon gå upp till Louise och Fabian, och ibland skulle hon sitta här, hos tante justitierådinnan, och läsa långa franska memoarverk i många delar för henne. Hon skulle blifva mycket ensam. Det var hon van vid, så långt hon kunde minnas tillbaka.

Hon kom att tänka på tante justitierådinnan, och hvad hon hört berättas om hennes ungdom. Hon visste, att hon som helt ung flicka blifvit förlofvad med en officer, och att de hade varit så kära i hvarandra, att de gamla betänksamt skakade på hufvudet och sade, att en eld, som flammar häftigt, varar icke länge. Och länge skulle den brinna, ty båda voro de fattiga och måste vänta, tills han fått avancemang. Åren gingo, och den vackra unga flickan var icke ung längre. Han blef bortskickad på en längre kommandering, breven blefvo kortare och mera sällsynta. När han kom igen, var där yngre flickor i släkten, som blifvit vuxna. Det var en, som var både rik och vacker.

Den dag Fredrique Böhme såg att hon icke längre ägde sin fästmans kärlek, bröt hon sin förlofning. Det blef en skandal. Sådant gjorde man icke, och dessutom, när man redan börjar blifva en gammal flicka, är det oförsiktigt att icke hålla fast vid hvad man har. Så resonerade man, och Fredriques uppförande tadlades och häcklades från alla håll. Men hon bar sitt hufvud högt och gick sin egen väg. De stider, hon haft att utkämpa i sitt inre, frågade ingen efter, det var ingen, som tänkte på, att det kan vara bittrare att döda en känsla än att bryta en förlofning. Fästmannen friade till den unga och rika flickan och fick en korg.

Åren gingo. När justitierådet Böhme första gången friade till Fredrique Giese, var hon en gammal flicka. Håret hade redan grånat vid tinningarna, men hennes hållning var en ung och spänstig kvinnas, hyn var hvit och röd och ögonen klara. Man tyckte, att detta var en lycka, som aldeles regnade ned öfver henne. Ett sådant parti, rikedom och position. Fredrique sade nej. Justitierådet kom igen. Det sades tre eller fyra gånger. Resultatet blef detsamma. Då var det Fredriques svåger, som tog hand om saken. Han talade med henne, och han kom till slut så långt, att hon lofvade tänka på saken. Charlotte hade alltid undrat öfver hvad det var, som kom henne att svara ja till sist. Allt det andra förstod hon så väl, icke att hon då gaf efter. Charlotte kunde långa stunder sitta och fundera däröfver.

Att deras äktenskap varit mycket lyckligt, det visste Charlotte. Justitierådet hade så godt som afgudat henne och burit henne på sina händer, och hon hade med ett lugn och en säkerhet, som om hon hade varit född därtill, intagit sin ställning som en rik och uppburn dam i societeten. Så hade hon suttit där och styrt sitt hus, sin man och sin släkt. Nu hade justitierådet varit död i många år.

På allt detta tänkte Charlotte Wendt, medan hon läste högt i den gamla boken, och justitierådinnan slog sina frivoliteter.

Justitierådinnan hade också fått att tänka på. Hon hade alltid känt, att det var en lynnets frändskap mellan henne själf och den unga flickan, som satt framför henne. Att hon hade sin egen vilja och visste, hvad hon ville, hade nog justitierådinnan kommit underfund med, — var det kanske just därför hon höll henne så särskildt kär!

Hon hade icke tyckt om Charlottes ansiktsuttryck, när hon frågade henne om Robert Nordhammar, och där voro andra saker, som justitierådinnan tyckte ännu mindre om. Robert hade vället henne många bekymmersamma stunder, att icke allt var helt med honom, hade hon nog förstätt. (Forts.)

Köp Vänersborgs Balskor!

Bästa svenska fabrikat!

Lätta! Eleganta! Hållbara!

Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke.

Tillverkas som specialitet efter Wienermetod af

Aktiebolaget

A. F. Carlssons kofab rik, Vänersborg.

Försäljas i minut hos de flesta skohandlande i riket.

SVENSKA FOLKVISEAFTNAR.

UNDER DE SENAST förflutna åren har musiklifvet i Göteborg gått framåt med stora steg. Härtill är den nybildade orkesterföreningen den förnämsta orsaken, som tillsammans med de något äldre föreningarna Göteborgs Musikförening och Göteborgs Filharmoniska sällskap bjuder på rika och värdefulla musikaliska njutningsstunder. Tager man så i betraktande de tillfälliga konserterna, som gifvas af de på genomresa stadda eller besökande virtuoserna och konstnärerna både på instrumentalt och vokalt område, finna vi en aktningsvärd och snabb stegring i musikörhållandena, en sak, som så småningom kommer att hafva inflytande på hela landet. Men under allt detta, har vårt sinne så upptagits af det nya och af dessa stora symfonier, oratorier m. m., till största delen utländska, som vi fått höra, att icke ens en tanke har ägnats åt hvad vi af musikaliska skatter förfoga öfver i vårt eget lands folkvisor och låtar.

ELFRIDA ANDRÉE.

ELSA STENHAMMAR.

Fröken Stenhammars folkviseidé kom därför som en påminnelse, en uppmaning till hvarje svensk, att ej helt och hållet låta beslå sig med blindhet och att ej alltid gå öfver ån efter vatten, utan äfven ägna en tanke åt våra vackra, poetiska och vemodfulla gamla folkvisor, omhulda dem och bevara dem som en rik skatt, ett arf efter våra förfäder. Det är blott frågan om en plats äfven för folkvisorna, ej frågan om att uttränga eller inkräkta på andra musikerter, det gäller endast att ej offra dem åt glömskan och att ej fränkänna dem deras stora värde som representanter af vårt nationalkynne.

DE SVENSKA FOLKVISEAFTNARNA I GÖTEBORG. GRUPPBILD AF KÖREN. A. LARSSON FOTO.

ILLUSTRERAD TIDNING

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:r 9 (1000)

TORS DAGEN DEN 1 MARS 1906

19:DE ÅRG.

PRENUMERATIONS PRIS PR ÅR:
IDUN, VANLIGA UPPLAGAN KR. 6:50
IDUN, PRAKTUPPLAGAN..... > 8:—
IDUN, BIBELUPPLAGAN..... > 11:50
IDUNS MODETIDNING..... > 2:—
LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE.

UTGIFNINGSTID:
HVARJE TORS DAG.
ANNONS PRIS:
25 ÖRE PR MM. FÖRE,
20 ÖRE EFTER TEXTEN.
FÖR UTL. ANNONSER 40 ÖRE.

HUFVUDREDAKTÖR o. UTGIFVARE:
FRITHIOF HELLBERG.
MOTTAGN.-T. KL. 2-3. ALLM. 402, RIKS 86 60.
BITRÄDANDE REDAKTÖRER:
J. NORDLING o. E. HÖGMAN.

BYRÅ:
51 DROTNINGGATAN 51.
REDAKTIONEN KL. 10-4.
EXPEDITIONEN KL. 9-5.
ANNONSKONTORET 9-5.
ALLM. TEL. 61 47. RIKS 16 46.

ALLA SKRIFVELSER I REDAKTIONSANGÄLIGHETER BÖRA SÄNDAS TILL IDUNS REDAKTION, EJ TILL NÅGON RED.-MEDLEM PERSONLIGEN. REDAKTIONSTELEFONER: ALLM. 98 03, RIKS- 16 46.

ANTRACIT

uteslutande från af oss representerade grufvor.

Briketter, Hushållskol & Cokes.

Åtaga oss leveranser i partier om minst 1 hektoliter.

Rikstel. 5 75. H. G. Söderbergs Import-Akt.-bol. Allm. Tel. 25 82.
59 14. Hufvudkontor: **Slussplan 63 A.** 451.

Katrinelunds vårdanstalt.

Å denna under kongl. medicinalstyrelsen stående anstalt, emottages nerv- och sinnessjuka kvinnliga patienter. Närmare upplysningar erhållas af anstaltens föreståndarinna Fru Etise Lennwall, Katrinelund pr Malmö. Rikstelefon 9 15.

Årets första häfte af

Iduns Modellkatalog

Iduns Modetidning n:r 1

med rikhaltigaste och modernaste urval för säsongen, nu utkommet och expedieradt.

De som ej prenumererat kunna erhålla lös:n:r genom närmaste bokhandel eller tidningskommissionär, eller ock portofritt direkt från oss om 50 öre insändes i postanvisning eller sparmärken. **Iduns Exp., Stockholm.**

Gnesta Väf- och Hushållsskola

rekommenderar sig i ärade allmänhetens hägkomst. Skolans uppgift är att på ett praktiskt och lättfattligt sätt bibringa sina elever full insikt i allt hvad till ett ordnad hem hör. Väf- och hushållsskolan, två skilda afdelningar, valfritt att genomgå endera eller båda. I den förra undervisas i både enklare och konstväfna, efter nya, förenklade metoder, i den senare i allt hvad till ett ordnad hem hör, såsom enklare och finare matlagning, slag, byk, syltning och saftning m. m. Sällskapsrum samt piano finnes för elevernas räknig. Vår sträfvan skall blifva att med nyttan äfven förena nöje. Vidare upplysningarsamt prospekt på begäran. Aadr. Väf- och Hushållsskolan, Gnesta. Riks 115.

Barngarderoben

alla mödrars ovärderliga skatt och hjälpreda, utgifves äfven år 1906 efter samma bepröfvade plan som hittills. Med sitt en gång i månaden utkommande 16-sidiga nummer, innehållande ett åttiotal illustrationer öfver allt, som hör till våra barns dräkt från de späda åren till vuxen ålder och åtföljdt af en stor dubbelsidig mönsterbilaga, ersätter tidningen mångfaldt den ringa prenumerationsafgiften af 3 kronor pr år genom den nytta och den besparing, dess praktiska innehåll bereda hvarje hem.

Hvarje husmoder, som själf ombestyr sina barnkläders förfärdigande i hemmet, bör ej försumma att prenumerera på prof, ett halft år kr. 1:60, helt år 3 kr.

Barnängens Vademecum.

OBS! Bland alla munvatten på hygieniska utställningen i Grand Palais, Paris 1902, var Vademecum det enda, som erhöill högsta pris, Guldmedalj, i sin egenskap af antiseptiskt munvatten.

Barnängens Tekniska Fabrik,
H. M. Konungens Hofleverantör.

H. G. Groms & Son,

Göteborg, Korsgatan 12,
rekommendera såsom särdeles goda kvaliteter:
Konjak ..... å 2,50 pr liter.
Whisky .....
Portvin .....
Madeira .....
Häraf kunna erhållas: proflådor om minst 18 literbuteljer — sortiment enligt köparens önskan — 40 kr. pr låda, netto, fritt hvarje järnvägs- och ångbåtsstation.
Förskottslikvid torde åtfölja beställningen — enklast i postanvisning.

Frisk, vacker hy samt hvita mjuka händer erhåller en hvar som flitigt använder **Manulin,**

ett på vetenskapliga grunder sammansatt medel för hudens vård.
Bästa medel mot kylskador, röd, narig hud och brännskador samt är verksamt mot de flesta hudåkommor.
Härspritet KONCENTRERAD MANULIN, förhindrar mjällbildning och hårets affallande. Säljes på Apoteken, i Parfymeri och Droghäffärerna samt hos undertecknad
Grenna i febr. 1906.
Victor Sörlander.

I vacker och nervstärkande trakt,

Småländska höglandet, finnes att hyra möblerad våning. Närm. under adr. Disponent C. G. Lundin, Tranås.

FÖRNÄMSTA MARGARIN

Arboga Margarinfabriks högsta märke.

Sommarbostad.

Vid Rönninge järnvägsstation finnes att hyra en särdeles vackert och väl belägen möblerad lägenhet en trappa upp om 2 å 3 rum och kök, passande för liten familj. Stor, öppen balkong. Frisk luft och härlig natur. Bageri och handelsbod 2 min., järnvägsstation och post 4 min. Allm. Tel. Rönninge n:r 10.

Obs!

Franska snövitfäsmemriet i Stockholm är flyttadt till Norrmalmstorg n:r 1, en trappa upp i rymlig och väl belägen lokal. Begär prospekt.

Fjärde häftet af "Moster Emmas" väfbok.

Nya moderna och lättväfda mönster till mattor, gardiner, möbelyger m. m. erhålles mot postförskott från Fru Emma Andersson, Kneippbadet.

Praktisk väfbok af Nina von Engeström, exp. endast från Väfskolan i Örebro å 3 kr. Väfkurser pågå nästan oafbrutet. Beställningar mottagas.

Hotell Horn, Stockholm, första klass hotell, centralt beläget invid Gustaf Adolfs torg. Rum till moderata priser. Rikstel. 56 50.

I religiösa och kyrkliga frågor.

Skriftsamling i evangelii tjänst grundad af Fredrik Fehr, utgifven af S. A. Fries. N:o 40. Innehåll:
I. Hannerz, N., Till strids för friden.
II. von Scheele, F., En strid om tro och vetande.
III. Ménégoz, E., Treenighetsdogmen.
IV. Fries, S. A., Nyfunna evangeliefragment.
V. Fries, S. A., Meddelande.
Pris: 1,25

HOTELL PRIMAVERA,

Via Veneto, Rom.

Innehafvare: Castelli & Atzel.
1:sta kl. Familjehotell, beläget midt emot Drottning Magueritas Residens och Svenska Ambassad-hotellet
OBS! Svenska tidningar.

Snöhvitt tvätt utan borstning eller gnidning.

Stor-tvätt kan undångöras på en förmiddag med Castoria-tvål. Garanteras absolut fri från skadliga ämnen. Bruksanvisning erhålles gratis och franco från Kölnerlagret, 24 Smålandsgatan, Sthlm.

Prenumerera på Idun!

DEN FRISKASTE och Angenämasste är

F. Paulis

ELECTA

Eau de Cologne

Ser ut så här

Köp Schweizer-Siden!

Begär prof på våra nyheter för våren och sommaren till klädningar och blusar: Habutai, Pompadour, Chiné, Rayé, Voile, Shantung, St. Galler Stickerei, Mousseline 120 cm. bred, från 95 öre metern, i svart, hvitt, enfärgadt och kulört. Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till privatpersoner, porto- och tullfritt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 3 (Schweiz), Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Tandläk. Elias Widfond,
25 Regeringsgatan 25,
insätter artificiella tänder. Plomb. med guld,
amalgam o. emalj. A. t. 102 67. Moderata priser.
Hygienisk ansiktsbehandling o. manicure
Bråhegatan 13, 1 tr.
Tel. Österm. 42 43.

Barnmorskan
Emma Bergqvist, Karlavägen 15 a, 4 tr.,
uppg. 4. A. T. 220 64.
VITTELVATTEN,
verksamt mot gikt och reumatism rekvi-
reras hos Major W. Aman, Söder, Sthlm

HERM. MEETHS
STOCKHOLM.
NU INKOMNA
stort urval af
Kul. Sidenband,
blommiga o. skottska.
PROFVER
till landsorten på
begäran.

Tidaholms Fantasmöbler
rikhalt.
urval i
foran
stil.
Fullst.
rams-
möblemang utföras i alla olika
variationer efter order. Mod.
mönster. Begär prispuppgifter från
Tidaholms Bruks Aktiebolag, *Tida-
holm.* Försäljningsmagasin, Be-
ridarebangs. 27, Birger Jarlsg. 1,
Stockholm.

Banyuls Trilles.
Ett apéritifvande, magstärkande vin,
afsedt för konvalescenter och svaga
personer i allmänhet. Rekommend-
deradt af många hrr läkare.
Pris pr butelj kr. 3,50 hos
HÖGSTEDT & Co,
Stockholm, 32 Regeringsgatan.

Småbruk.
Tvänne bildade, friska och starka
flickor, som önska lära småbruk och
trädgårdsskötsel, mottagas på Solhem,
Härbyda. (Göteborg-Borås järnväg).

Pärmar
till
IDUN 1905
och föregående år
tillhandahållas till följande priser:
Iduns pärmar, röda med guldröck ... 1: 50
D:o, röda med vackert bronstryck ... 1:—
Iduns Romanbibliotek, röda eller gröna 0: 50
Iduns Hjälpredda, röda eller gröna..... 0: 50
Kunna erhållas i närmaste bokhandel eller
direkt från Iduns Expedition, om rekvisition
och likvid i postanvisning insändes.

Äldre dam eller herre
som skulle önska bosätta sig på lan-
det, kan få denna sin önskan uppfylld
genom att, mot fullgod inbetalnings-
säkerhet, placera 7,000 kr. uti vackert
belägen lantegendom i Halland. Rän-
tan skulle utgå i form af hel inackor-
dering åt förläggaren, som till dagligt
umgänge närmast finge en 60-årig dam
med goda själs- och kroppskrafter samt
road af läsning. Eventuella reflektan-
ter behagade hänvända sig i biljetter
märkta »Wiskadalen», till Iduns exp.

Rudholms Kakelfabrik
Dorcköping.
Enkla och dekorativa kakel-
ugnar i modern smakriktning.
Ill. priskurant på begäran.

5 kr. kostar hos oss 12,000
ark tunnt, desinficeradt,
starkt Toiletpapper med hank
(300 blad i bundten), då likvid i
förskott insändes. **Varu-neder-
laget, Oskarshamn.**

**OLAUS OLSSONS KOLIMPORT-
• AKTIEBOLAG •
— Etableradt i Stockholm 1880 —
1:a Anthracit**

Hushållskol ☒ Cokes ☒ Briketter
Allm. Telefon 8 68, 47 35, 47 36. Rikstelefon 1 79, 66 ro.

4 Kronor och mera pr dag.
Hemarbet-Stickmaskin-Sällskapet. Personer sökas, så-
väl män som kvinnor att sticka på våra maskiner. En-
kelt och lätt arbete hemma under hela året. Förkun-
skaper ej nödvändiga. Afstånd af ingen betydelse. Vi
köpa arbetet.
Th. Swahn & Co Malmö, Östra Kajgatan 5.

Barngarderoben

alla mödrars ovärderliga skatt och hjälpredda, utgifves
äfvén år 1906 efter samma bepröfvade plan som hittills. Med sitt en gång i
månaden utkommande 16-sidiga nummer, innehållande ett åttiofå illustrationer
öfver allt, som hör till våra barns dräkt från de spådeste åren till vuxen ålder
och åtföljdt af en stor dubbelsidig mönsterbilaga, ersätter tidningen mångfaldt den
ringa prenumerationsafgiften af 3 kronor pr år genom den nytta och den be-
sparing, dess praktiska innehåll bereda hvarje hem.
Hvarje husmoder, som själf ombestyr sina barnkläders förfärdigande i
hemmet, bör ej försumma att prenumerera på prof, ett halft år kr. 1: 60, helt år 3 kr.

Den bästa och modernaste kokbok!
Godt Bord
af Fru: Sigrid Nordenfalk, f. Sparre.
2:a omarbetade och utökade
uppl. med öfver 700 beskri-
ningar. Pris inb. 4: 50.
Wahlström & Widstrand.

Porträttförestorningar
utföras fint o. konstnärligt å
Berh. Hedlunds Förestoringsate-
lier, Norrköping. Priser: form.
35x42 cm. 4 kr. 44x54 cm. 7
kr. 55x65 cm. kr. 9.50. 65x75
cm. 14 kr. Alla med infattningskartong.
Sändes mot postförskott eller efterkräf.

**Kom ihåg Väf- och Hushålls-
skolan, Gnesta.**
Begär prospekt. Riks 115.
Prenumerera på Barngarderoben!

Schweizerbroderier.
Hvita broderade Remsor, Väf-
nader, Spetsar m. m. Absolut
största urval, billigaste priser.
Rikt profsortiment till lands-
orten.
Broderiaffären,
24 Kommandörsgatan, 1 tr.
(Hörnet af Sibyllegatan).

Bäst och billigast köpas: **Musik-
flera olika slag,
af prima beska- Instrument
fenhet och ytterst väl justerade, samt
äkta, rena och oförfäl-
skade, hos Frälsningsar-
mens Handelsdepartement,
— Teer, Östermalmsgat. 24 & 26,
Stockholm 5. Begär vår nya illustr.
priskurant, som sändes gratis! Vid
rekv. torde denna tidning återopas.**

Ärade fruvar!
Verkligt helfet, lagrad ost af egen
tillverkning, 4 till 10 kgs vikt säljes
å 1.45 pr kg., mot efterkräf från Kyrk-
ängens Mejeri, Elgarås.

*Lagermans
Surprise
är ett silfverpolérme-
del, som, genom sina
goda egenskaper, väckt
ett stort och berätti-
gadt uppseende. —
Silfret blifver som
nytt. Det angripes ej.
35 och 60 öre pr fl.*

Crème de Cholepalmine,
utmärkt antiepileptiskt hudmedel,
säljes i tubor å 30 och 75 öre
hos Herrar Spiceri-, Färg- och Parfymhandlande
m. n. samt å Apoteken.

Konstflit,
förmästa
hemslöjds- och handarbetsstidning.
Pris helår (24 nr) 5.50, kv. 1.50.

Företagsamma Damer.
Till hönseri finnes lämplig lägenhet
å större, bebodd egendom i Kalmars län.
Till lägenheten hörande bostad finnes
2 rum med kök samt uthus. Stor od-
lad plan jämte brunn. Svar märkt »F.
D. G.», Portvakten, Villagatan 22, Sthlm.

**Aktiebolaget
Göteborgs Bank**
f. d. Göteborgs Enskilda Bank
12 Brunkebergstorg 12.
Sparkasseränta 4 proc.

**Aktiebolaget
Stockholms Diskontobank.**
Hufvudkontor: Regeringsgatan 8.
Afdelningskontor: Hötorget 8 (Kungsgat.)
Odengatan 55 (invid Upplandsgatan).
Depositionsränta..... 4 1/2 proc
Sparkasseränta..... 4 »
Checkräkningsränta ..... 2 »
Kreditvänta ..... 5 1/2 »

Hemsparbössor.
Utfärdskt mynt köpes och säljes.
Resekreditiv. Notariatafdelning.
Förvaringsfack.

**Sydsvenska
Kredit-Aktie-Bolaget.**
STOCKHOLM · FREDSGATAN 17
Afdelningskontor: GÖTGATAN 31.
Fonder: Kr. 9,600,000.
Emottager penningar å deposi-
tion, Sparkasseräkning och Upp-
o. Afskrifningsräkning.
Kassafack 15, 20 o. 25 kr.
Hemsparbössor.

**Hur användes
LIEBIG'S
KÖTTEXTRAKT?**
1/4-1/2 tesked här af upplöses i kok-
hett vatten, då en kraftig, fett- och
limfri buljong genast erhålles. Till-
sätt salt, något soppfett, rotatis eller
bröd, så blir smaken densamma som
vanlig kötsoppa har. Buljongens
färg bör vara mörkgrön ej brun.
Drygare och mer ekonomiskt än
kapslar och s. k. »flytande buljong».
Försäljes genom alla speceri- &
delikatesshandlande.

Fritt till en hvar!

Vi hafva just utgifvit en den mest intressanta afhandling i
Elektroterapi, som någonsin skrivits. Det är en bok, uppta-
gande 80 sidor, rikt illustrerad, innehållande många välkända
auktoriteters åsikter om elektricitetens under i medicinens tjänst.
Den är skriven i en tydlig och enkel stil, så att hvar och en kan
förstå densamma. Vi sända denna bok fritt till hvar och en, som
skriver därom, eller ock kan densamma erhållas vid besök å vårt
kontor, då äfvén en intressant förevisning i elektricitetens verkan
gerås gifves. Ni bör skriva efter boken genast, då den innehåller
upplysningar, som skola blifva intressanta och värdefulla för en hvar,
man eller kvinna, som är angelägen om att förbättra sin hälsa. Den
kommer att meddela Eder något om elektricitetens släktskap med
människokroppen, huru hälsan förloras och huru den återvinnes.
Den talar om den nyaste uppfinningen i helande elektricitet, om
den underbara appliceringsapparaten »Ajæx» Torr-Cell. Sänd in
kupongen genast och boken erhålles fritt!

Svenska Elektriska Institutet,
(Afdeln. 15) Regeringsgatan 9,
Stockholm.
Var god sänd mig Eder fria bok,
"En frisk själ och en frisk kropp",
Namn:
Adress:

Gör oss ett besök!
Förevisning är fri!
Allm. telefon 76 48.
Rikstelefon 89 03.

Det bästa hvetemjålet
MALMÖ
BEST
PATENT
Malmö Stora Walsqvam

Hårborttagaren.
Befriar ge-
nast från
misspdydan-
da hår eller
skägg. Pris
kr. 2.50 +
porto pr ask.
Före
begagnandet.
Efter
begagnandet
Tekniska General-Depöten,
Riddaregatan 15, Stockholm.